

ISTRSKI TEDNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE KOPRSKEGA OKRAJA

LETO I. - Štev. 4

KOPER, 24. marca 1950

Cena 2 din

Poglabljajmo svojo dejavnost na vseh področjih

Narodno osvobodilna borba nam kaže, da smo lahko razbili moč okupatorja ter domačih izdajalcev le zaradi tega, ker smo se vztrajno borili pod preizkušenim vodstvom KP. Ta borba je zahtevala težkih žrtv, obrodila pa je obilen sad. Vprašanje naše gospodarske izgradnje se danes postavlja na docela enak način. Premagovati moramo zlasti svoje lastne slabosti in se nenehno dvigati! Sovražniki delovnega ljudstva so prav dobro vedeli, da jim zaostalost delovnega ljudstva prinaša velike koristi, držali so ga zategadelj v temi in mu pripovedovali, da je rojen le za delo (pravilno: za hlapčevanje), da je znanje le zadeva ljudi, ki so zato poklicani (pravilno: zadeva bogatih ljudi). Računali so: če bo delovno ljudstvo tičalo v zaostalosti, ne bo moglo voditi borbe proti sovražnikom ali pa se vsaj ne bo moglo vzdržati na oblasti! Delovno ljudstvo pa je sčasoma spoznalo vse te nakane, si našlo izhoda ter obračunalo z izkoriščevalci!

Naše vsakdanje življenje nam pokazuje, da se danes, ko imamo krepko ljudsko oblast, tisočkrat lažje dvigamo kakor v prejšnjih časih, in v tem je zopet dokaz, da si bo delovno ljudstvo dogradilo vse tisto, kar si želi. Uspešen razvoj pa seveda ne teče kar sam po sebi, ne da bi ljudje sami doprinesli velike žrtve! Čim krepkeje prejemamo, tem hitreje se razvijamo. To pot sm osi bili izbrali že pred leti, rekli pa si bomo vendarle, da dajemo od sebe še vse premalo, da je potrebno še vsestransko izboljšati lastno delo!

Kominformisti sipljejo »kritiko«, ko se mi trudimo, gradimo, dvigamo proizvodnjo. Izmišljajo si strahovito lakoto, ki ljudstvo mori kakor kuga. Pišejo o strašnem birokratskem aparatu, ki golta ljudsko premoženje. Vse to naj bi se dogajalo v Istrskem okrožju, v neposredni bližini mesta Trsta! Hote pa seveda pozabljajo, da revolucionarne delavske partije (oni se za take proglašajo) niso nikdar uporabljale takih metod, kakor jih oni uporabljajo! Posamezni kominformisti, ki prihajajo v IO in se iz njega vračajo kljub temu, da ljudska oblast zapira vse kominformiste kar po vrsti (tako je že nešteto krat pisal »Il Lavoratore«), izjavljajo v privatnih razgovorih, da kominformistični tisk v Trstu sicer prinaša laži, da pa so te potrebne iz propagandnih razlogov! Nekdo se bo pač ujel. Potrebni so pač uspehi, pa čeprav le od danes do jutri. Taka je kominformistična »logika«. Resnica pa gre tudi skozi zid. Nič ne bo pomagalo. Ne bo pomagalo zatekanje v slovar in uvajanje že spet nove besede na naš račun. Ta nova beseda »nevretčarji« nas močno spominja na D'Annunzia ter Rosenberga. Tudi »kritika« volitev ne bo dosegla cilja. Delovno ljudstvo v IO polaga na volitve veliko važnost in bo napravilo svojo dolžnost.

Pod pogoji ljudske oblasti si delovno ljudstvo gradi svoje gospodarstvo ter svojo kulturo na temelju lastnih izkušenj, po svojih zamislih in seveda tako, kakor odgovarja njegovim interesom. Zaradi tega je pač naravno, da je na področju ljudske oblasti vedno več šol, vedno več tečajev, vedno več

prostovoljnega dela, vedno več obdelovalnih zadrug. Nič čudnega, če raste zanimanje za študij gospodarskega vprašanja, nič čudnega, če delovno ljudstvo zapušča nekdanji ozek okvir in prehaja na širokopotezno in kolektivno graditev svoje gospodarstva. Močan razmah gospodarstva ter kulture v IO, zlasti v zadnjih 2 letih, nepobitno dokazuje, da gre ves razvoj prav v navedeni smeri. To, kar je za nas zelo razveseljivo, postaja za naše sovražnike zelo neprijetna resnica. Nas zanima danes predvsem eno: kaj moramo napraviti, da bi dosegli še večje uspehe in še večje blagostanje.

Prvič, učiti se moramo še temeljiteje ter poglobiti znanje, ki smo si ga že osvojili. Pravilnost dela zavisi zlasti od našega znanja. Zavedati se moramo vsak hip, da so posledice zatiranja v preteklosti mnogo večje, kakor si morda mislimo.

Drugič, skrbeti moramo, da bomo trdno povezani z vsemi tistimi, ki nam lahko pomagajo s svojimi izkušnjami. Izolacija (osamljenost) je velik sovražnik napredka. Čim bolj bomo kot delovni ljudje med seboj povezani, tem hitreje bomo lahko prenašali izkustva drug na drugega.

Tretjič, zavedati se moramo, da naši sovražniki prežijo na nas in razpletajo mreže, ki naj bi ovirale naše delo. Zaradi tega moramo biti budni do največje mere.

Četrto, razumeti moramo, da je gospodarski plan za nas življenjske važnosti. Mi se borimo za izboljšanje predvsem z uresničevanjem našega gospodarskega plana, ki zajema celotno naše življenje. Izpuščati izpred oči naš plan, bi pomenilo isto, kakor da bi se odrekli blagostanju.

Petič, reševati moramo hitro in pravilno vprašanje razmeščanja delovne sile. Za naše blagostanje so izredno važni veliki gradbeni objekti (melioracije, ceste itd.). Vse to lahko hitreje in uspešneje gradimo, če bomo pravočasno mobilizirali delovno silo, ter jo pravilno razmeščali.

Šestič, okleniti se moramo še trdneje naše ljudske oblasti. Okrepiti moramo ljudsko oblast z izvolitvijo tistih predstavnikov, ki bodo imeli pred očmi le interese delovnega ljudstva.

Nazaj se ne bomo vračali, pač pa bomo krepko korakali po začrtani poti.

V Sloveniji je izpolnilo že 170 delavcev petletni plan

V treh planskih letih je bilo v Sloveniji nad 38.000 udarnikov, 170 industrijskih, rudarskih, gradbenih in gozdnih delavcev pa je izpolnilo petletni plan.

V Sloveniji je nad 2300 racionalizatorjev in novatorjev; s svojimi predlogi omogočilo milijardne prihranke. Samo v jeseniški železarni prihranijo po uvedbi racionalizatorskih in novatorskih predlogov nad 29 milijonov dinarjev.

Kako napreduje izpolnjevanje plana industrializacije in elektrifikacije v Sloveniji, se kaže lepo tudi v naraščanju proizvodnje električne energije.

Tudi pretekli teden so bila po mnogih delovnih kolektivih množična zborovanja, na katerih so delavci obravnavali vse, kar je v zvezi z bližnjimi volitvami delegatov v Okrajni ljudski odbor. Do sedaj je bilo že nad 40 dobro obiskanih zborovanj, na katerih so govorili funkcionarji Enotnih sindikatov o pripravi na volitve. V večini delovnih kolektivov so ob tej priliki sprejemali različne obveznosti na čast volitev in 1. maja.

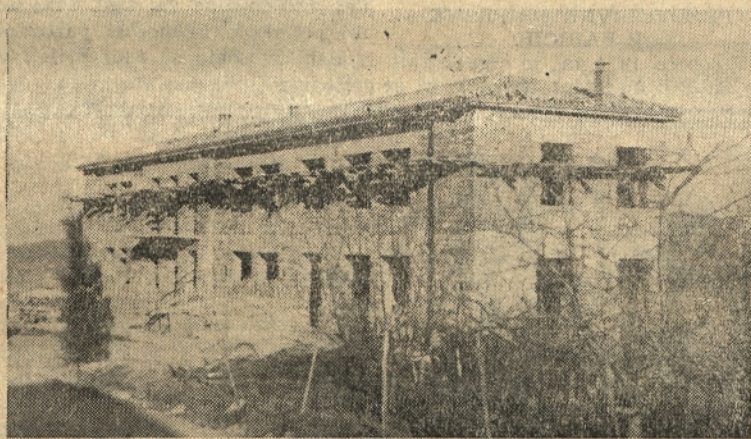
V DELOVNEM KOLEKTIVU »ICET«

so se udeležili zborovanja skoraj vsi delavci. Sprejeli so obveznost, da bodo dokončali gradnjo novega hotela v Kopru najkasneje do 29. novembra, dneva proglasitve Federativne ljudske republike Jugoslavije. Do 1. maja pa bodo zaključili dela pri gradnji avtobusne postaje v Kopru, do 30. pa bodo dogradili stavbo »Omnie« v Kopru. Nadalje so sklenili, da bodo do dneva volitev izvedli organizacijo brigadnega načina dela najmanj 15-odstotno. Delovno disciplino in storilnost dela pa bodo do dneva volitev zvišali za 10 odst. Pred za-

ključkom zborovanja je delovni kolektiv napovedal tekmovanje kolektivu tovarne »1. maja« in »Konstruktor« in sprejel tekmovanje, ki mu ga je napovedal delovni kolektiv »EDILIT«.

OBVEZNOSTI SO SPREJEMALI TUDI V DELOVNEM KOLEKTIVU »DELANGLADE«

Na množičnem zborovanju tega kolektiva ni izostal nihče izmed članov. Izkazale so se predvsem delavke, ki so se zavezale, da bodo izboljšale delovno disciplino najmanj za 6 odst. Poleg tega je bilo sklenjeno, da bodo še pred volitvami ustanovili in opremili rdeči kotiček. Govora je bilo tudi o prostovoljnem delu. Vsi so spoznali, kako važno je prostovoljno delo prav sedaj, ko primanjkuje za izvršitev gospodarskega plana tako veliko število delavcev. Vsaka delavka bo v času pred volitvami opravila še 8 ur prostovoljnega dela, nekatere pa še več. Najboljša delavka je ob tej priliki sprejela kot nagrado radioapar, 4 delavke pa so dobile priznanje za požrtvovalno delo z drugimi nagradami.

V predvolivnem tekmivanju so zrasli novi zadrugi domovi. Dom v Poreču bo kmalu dograjen

Kdo more ugovarjati da pri nas ne bodo svobodne volitve

Odredbo o izvajanju volivne kampanje

Na podlagi ukaza komandanta odreda JA za STO z dne 16. septembra 1947, v zvezi z odlokom Poverništva PNOO za Slovensko Primorje in Oblastnega NO za Istro z dne 20. februarja 1947 in na podlagi 78. člena Odloka o volitvah odbornikov okrajnih ljudskih odborov z dne 26. februarja 1950, izdaja izvršilni odbor Istrskega okrajnega ljudskega odbora

1. člen

V roku, ki prične teči tri tedne pred dnevom volitev (22. čl. Odloka o volitvah odbornikov okrajnih ljudskih odborov z dne 26. fe-

bruarja 1950) in traja do dneva volitev, uživajo stranke in skupine, ki so predložile kandidatne liste, zaradi izvajanja volivnih priprav, propagande in agitacije enake pravice po predpisih te odredbe.

2. člen

V času volivne kampanje ni za javno napovedane shode in sestanke strank in skupin, ki se je udeležujejo, potrebno nikako dovoljenje niti prijava oblastvenim organom, če tak šod ali sestanek vodi pooblaščen zastopnik take stranke ali skupine.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ENOTNI SINDIKATI V SOLINAH V PIRANU

Na svojem zborovanju je sindikalna podružnica izdelala podroben plan za svojo dejavnost pred volitvami in v čast 1. maja. Opravili bodo najmanj 1500 ur prostovoljnega dela, s čimer bodo tudi oni doprinesli lep delež pri štednji z delovno silo, ki naj bo uporabljena le tam, kjer ne bi bilo mogoče opraviti dela s pomočjo prostovoljcev. Pripravili bodo vse, da bo nova delavska menza v najkrajšem času lahko služila svojemu namenu. Poleg tega bodo tudi tu ustanovili rdeči kotiček. Najvažnejše mesto v tem delovnem programu pa zavzame začetek obnovitvenih del pri Ljudskem domu.

TUDI DELOVNI KOLEKTIV RIBA

je na svojem sesanku obravnaval delovne obveznosti pred volitvami. Pripravili bodo cesto od pristanišča do skladišča in tako olajšali delo pri prevozu rib. Poskrbeli bodo v tem času tudi za primerne prostore sindikalne organizacije.

DELOVNI KOLEKTIV ARRIGONI V UMOGU JE DAJAL PREDLOGE Z AIZFOLNITEV PROGRAMA LJUDSKE FRONTE

Na zborovanju sindikalne podružnice pri Arrigoni v Umagu so res temeljito preštudirali program Slovensko-italijanske Ljudske fronte. Po daljšem razpravljanju predvsem o nacionalizaciji velikih podjetij so izdelali predlog, po katerem naj bi vključili v program Fronte še nacionalizacijo naslednjih podjetij: »Prera« v Bujah, vsi kinomatografi okraja, vse stiskalnice za olja, mline v Čitanovi in Brtonigli ter pekarno v Brtonigli.

V sindikalni podružnici »Arrigoni« v Umagu so izdelali tudi obsežen tekmovni načrt. Neopravičene izostanke bodo zmanjšali za 15 odst., proizvodni plan bodo presegli za 10 odst., surovin bodo prihranili za 3 odst., plan sindikalne podružnice za prvo štirimesečje bodo presegli za 4 odst., pregledali bodo razdelitev blaga in živil v skladišču svojega obrata itd. Tekmovanje je bilo napovedano delovnemu kolektivu Arrigoni v Izoli.

S svojim delom se postavlja delavski razred tudi v Istri na vodilno mesto, ki mu pripada v državi, kjer je uresničena prava ljudska oblast. Skoraj vsi kolektivi so zahtevali, naj se Enotni sindikati Istrskega okrožja vključijo v Ljudsko fronto. Predlogi o nacionalizaciji še drugih podjetij pa dokazujejo, da se delavski razred dobro zaveda, da se bo Ljudska fronta znala boriti za dobrobit vseh delovnih ljudi. Med tem, ko reakcionarne stranke skupaj z vidaljevci vodijo pogajanja s kapitalisti — lastniki velikih podjetij in izdajajo interese delavskega razreda po Enotni sindikati v naši coni že dejansko pripravljajo nacionalizacijo podjetij. Naši delavci so mnenja, da morajo pritji vsa važnejša sredstva proizvodnje v roke delavskega razreda, ker bo tako zagotovljena izpolnitev gospodarskih načrtov in izgradnja socializma.

16 IV. vsi na volitve za srečo in napredek delovnega ljudstva

30 prostovoljnih delovnih ur bo opravil vsak zaveden frontovec do 1. maja

Čim več stalnih delavcev v industrijo in frontovcev v frontne brigade

Sklepi okrajnega odbora SIAU

Dne 14. marca '50. se je sestal v Kopru Okrajni odbor SIAU, ki je bil na zadnjem zasedanju Okrajnega sveta SIAU izpolnjen z novimi člani. Po kratkem referatu in izčrpnih diskusijah o političnih in predvsem organizacijskih vprašanjih SIAU so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Vse osnovne organizacije SIAU so v smislu zaključkov zadnjega plenarnega zasedanja okrajnega sveta SIAU razvile res široko politično dejavnost in se tako pripravljajo na bližnje volitve delegatov v Okrajni ljudski odbor. Pri tem so bili doseženi znatni uspehi. Vse organizacije pa bodo morale to svojo dejavnost še nadalje stopnjevati in storiti vse, da bo vsakdo v našem okraju temeljito seznanjen z vsem, kar je v zvezi z volitvami.

2. Okrajni odbor SIAU osvaja v celoti Resolucijo Okrožnega komiteja KP STO-ja o perečih vprašanjih delovne sile. Resolucija je zlasti važna za delo SIAU pri pridobivanju novih stalnih delavcev za industrijo in proizvodnjo pri vključevanju vse kvalificirane delovne sile v proizvodnjo, pri formiranju frontnih brigad za velike delovne akcije in pri dajanju pomoči pri izpolnjevanju gospodarskih planov s prostovoljnimi delom. Resolucijo naj torej proučuje sleherna osnovna organizacija in član SIAU tre naj sprejme sklepe z njeno čim bolj uspešno in naglo uresničitev. Doseganji uspehi na področju pridobivanja delovne sile tudi v samem tekmovanju pred volitvami niso zadovoljivi. Zato mora organizacija SIAU še v času pred volitvami delati z vsemi silami za uresničitev Resolucije. V zvezi s tem obvezuje okrajni odbor vse osnovne organizacije SIAU, da v najkrajšem roku pošljejo svoje prostovoljce v frontne brigade, ki se sedaj formirajo za pravočasno izpolnitev letnega plana in ki so že pričele z delom.

3. Ko je okrajni odbor pregledal poročila o dosedanjem političnem delu na terenu, je ugotovil, da so osnovne organizacije do sedaj premalo storile za popularizacijo volivnega programa Slovansko-italijanske Ljudske fronte, ki ga naj v podrobnosti pozna vsak član SIAU in vsak pošten delovni človek naše okrožja. Vodstva osnovnih organizacij morajo poskrbeti, da še bolj poživijo diskusije o programu in spodbuja vsakogar, naj daje svoje pripombe in predloge za izpolnitev istega volivnega programa.

4. Nadalje je okrajni odbor ugotovil, da se zaradi raznih organizacijskih pomanjkljivosti še ni v dovoljni meri razmahnilo tekmovanje, ki je bilo razpisano v čast 1. maja, čeprav je pripravljenost za delo in tekmovanje na terenu zelo velika. Ko se je na sestankih v osnovnih organizacijah razpravljalo o tem tekmovanju, je bilo premalo govora o podrobni organizaciji vsakodnevnega prostovoljnega dela in večjih nedeljskih akcijah prostovoljnega dela na raznih objektih gospodarskega plana. Ponovno se je pokazala nujnost, da se v vsaki vasi in mestu utrjuje že obstoječe brigade, ki naj imajo podoben načrt dela, ki naj obsega vse čas tekmovanja, kjer pa teh brigad še ni, se naj ustanovijo. Povečana dejavnost pri izpolnjevanju gospodarskega plana in uspehi, ki jih dosegamo s skupnim in dobro organiziranim delom, bodo najbolj prepričljiv dokaz, da program SILF nakazuje edino in pravilno pot, po kateri si delovni ljudje lahko z lastnimi silami ustva-

rjajo boljše življenjske pogoje. V tem tekmovanju bo naše ljudstvo lahko preizkusilo svoje ustvarjalne sile. Zato pomeni dobro šolo za vse bodoče delo pri izpolnjevanju gospodarskega plana in še drugih planov, ki jih bo sprejel nov organ ljudske oblasti v našem okraju, ki bo izvoljen 16. aprila.

Iniciativo za to so že dale nekatere osnovne organizacije SIAU.

5. Nadaljna važna naloga SIAU je pridobivanje in sprejemanje novih članov, kar velja še posebej za organizacije v mestih. Okrepiti moramo vodstva vseh osnovnih organizacij, ki ne smejo biti nekakšni zgolj reprezentativni odbori, ampak dejansko in delovno vodstvo naše najbolj množične organizacije. Doseganja vodstva osnovnih organizacij je treba izpopolniti, kjer je to po-

1800 PROSTOVOLJNIH UR PRI GRADNJI ZADRUŽNEGA DOMA

je opravila mladina v Marezigah. Udeležuje se polnoštevno trikrat tedensko telovadnih prvomajskih vaj. Število telovadcev je 35, a bo še v tem tednu naraslo nad 50.

V prvem mesecu predvolivnega tekmovanja je opravila 1800 prostovoljnih delovnih ur pri gradnji zadrúžnega doma.

Pridno tekmuje z ostalimi organizacijami, da bo zadrúžni dom čimprej dograjen.

PREDVOLIVNE PRIPRAVE V BABIČIH

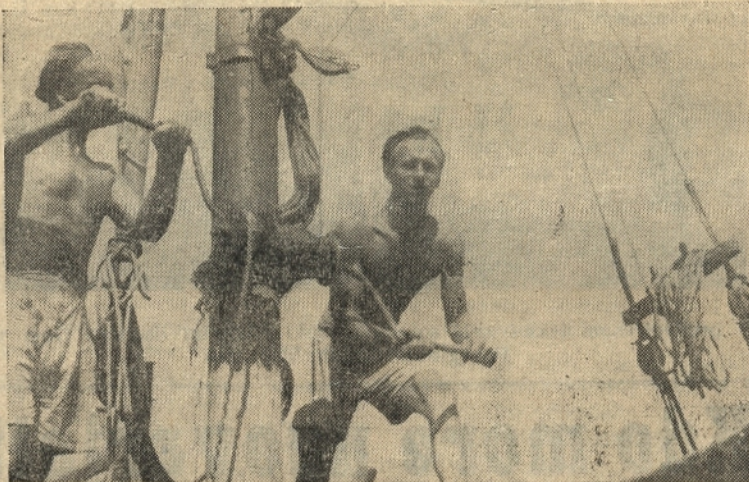
V soboto, 18. t. m., so organizirali v Babičih množični sestanek, ki se

trebno, z novimi člani. Prav tako moramo poživiti delo vseh organov, ki morajo obstojati pri vsaki osnovni organizaciji SIAU in sicer: politično propagandni aktiv, gospodarski aktiv, Ljudska inspekcija, odbor za gradnjo zadrúžnih domov in štab vaških (mestnih) frontnih brigad.

6. SIAU se je dosedaj premalo ukvarjal z reševanjem nekaterih važnih gospodarskih vprašanj kot je izpolnitev plana setve, dvig donosnosti v poljedelstvu, pri ribolovu itd. Vsebinska dela SIAU mora v bodoče biti, da stalno pomaga organom ljudske oblasti pri reševanju vseh teh vprašanj gospodarskega razvoja, da stalno tolmači gospodarske in druge uredbe ljudske oblasti in da vodi računa o njihovem delu.

ga je udeležilo lepo število vaščanov. Na sestanku so govorili o bližnjih volitvah. V krajevnem odboru Marezigah bo kandidiral tov. Ivan Umer, njegov namestnik bo tov. Babič Marij. Na sestanku so si postavili kot sklep, da bo v predkon-gresnem tekmovanju vsak frontovec tri dni delal na cesti v Rižani.

Naslednjega dne se je udeležilo 30 frontovcev prostovoljnega dela pri postavljanju temeljev za goveji hlev obdelovalne zadruge. Prvi so bili pri delu Primorski partizani iz Babičev. Zato so tudi prijeli v priznanje prehodno zastavico.

Tudi naši mornarji so v tekmovanju pred volitvami krepko prijeli za delo

(Nadaljevanje s 1. strani)

Določba prvega odstavka tega člena ne vpliva na svobodo združevanja in shajanja po splošnih predpisih niti na pravico strank ali skupin, da zahtevajo od pristojnih javnih organov pomoč za zaščito reda na shodu ali sestanku, če smatrajo organizatorji shoda ali sestanka to za potrebno.

3. člen

Za volivne shode in sestanke so v času volivne kampanje vsem strankam in skupinam po 1. čl. te odredbe na razpolago javni trgi, ulice, dvorane in drugi javni prostori, razen če njihov značaj izključuje uporabo v te svrhe ali če bi bili s tem očitno kršeni javni red in prometni predpisi. Omenjeni prostori so enako na razpolago vsem strankam in skupinam, upoštevajoč pri tem prvenstveno njihov medsebojni sporazum glede ča-
sa uporabljanja.

Volivni shodi in sestanki v smislu 1. odst. 1. člena, ki se vršijo na prostem, se morajo zaključiti do 20. ure. Za prekoračenje tega časa, kakor tudi za volivne shode in sestanke, ki se vršijo na prostem po 20. uri, je potrebno dovoljenje javnih organov, ki so pristojni po splošnih predpisih.

4. člen

Jamči se svoboda razširjanja in priobčevanja volivnih lepakov, leakov ter drugih tiskovin in objav. Volivni lepaki se smejo zlasti tudi nalepljati ali obešati na vseh zasebnih in javnih zgradbah ter prostorih z izjemo cerkva. Prepovedano je trgiranje ali snemanje volivnih lepakov, kakor tudi prekrivanje volivnih lepakov ene stranke ali skupine z lepaki druge stranke ali skupine.

Stranke ali skupine, ki se udeležujejo volivne kampanje, imajo enako pravico do uporabe radia za

Iz dneva v dan raste naša zavest, da pomeni naš enoletni gospodarski plan izboljšanje našega gospodarskega in kulturnega življenja.

Ta zavest raste še hitreje v onih ljudeh, ki so vključeni v naše množične organizacije in, ki na svojih sestankih razpravljajo o teh vprašanjih, izdelujejo načrte za svoje delo ter streme za njih čim uspešnejšo izvedbo. V prvomajskem tekmovanju, zlasti v predvolivni kampanji so mnoge naše organizacije še pospešile svoje delo. Tekmovalna komisija pa je sklenila, da se bodo 14dnevno podeljevale prehodne tekmovalne zastavice organizacijam, ki se bodo v tekmovanju najbolje izkazale.

Na Škofijah so bili tudi trboveljski rudarji

Na Škofijah so se čuli zvoki godbe trboveljskih rudarjev. Tam se je zbralo precejšnje število domačinov, prišli pa so tudi ljudje iz drugih bližnjih vasi. Na tem zborovanju so prejeli zastavice vas Tinjan, ki se je v celoti odlično izkazala pri pogozdovanju in drugih javnih delih kakor tudi na svojih rednih sestankih. Takoj za njo je prejela zastavico organizacija SIAU iz Dekanov, katera je znala prav tako mobilizirati večino svojega članstva pri pogozdovanju in, ki uspešno izpolnjuje svoj načrt.

Kot tretja je prejela zastavico Kmečko-obdelovalna zadruga iz Bertokov, ki je bila zadnja ustanovljena, toda znala je že takoj v začetku urediti svojo administracijo in pričeti z načrtnim obdelovanjem polja. Četrto zastavico je prejelo PD Oton Župančič iz Kopra, ki prednjači pred drugimi društvi s svojo Ljudsko univerzo, katera ima redno tedensko predavanje. Prav tako prednjači tudi z rednimi vajami in nastopi pevskega zbora.

Na tem zborovanju je govoril tovariš Petek, član Okrožnega odbora SILF. Razgalil in osmešil je klevetnike, ki si prizadevajo na vse načine, da naše volitve ne bi uspele. Ob navajanju stvarnih do-

volivne namene; glede časa uporabljanja se mora prvenstveno upoštevati njihov medsebojni sporazum.

5. člen

Z denarno kaznijo do 20 tisoč dinarjev ali s kaznijo prisilnega dela brez odvzema prostosti do 2 mesecev se kaznuje:

1. Kdor z nasilnim dejanjem ali z grožnjo preprečuje ljudem dostop na volivni shod ali sestanek ali jih na isti način sili, da se ga udeležijo, kakor tudi kdor na isti način ovira njegov potek;

2. kdor trga, snema, prekriva ali drugače uničuje volivne objave oblasti ali lepake strank in skupin, ki se udeležujejo volivne kampanje;

3. kdor ovira priobčevanje volivnih objav in lepakov, omenjenih v 2. točki, ali preprečuje razširjanje volivnih letakov ter drugih tiskovin in objav, ki so v zvezi z volivno kampanjo;

4. kdor s slabim namenom krši druge določbe te odredbe.

6. člen

Ta odredba stopi takoj v veljavo. Koper, 21. marca 1950.

Predsednik:

Beltram Juili

Tajnik:

Petrič Vladimír

kazov ga je ljudstvo često prekinilo z aplavzi ter vzklikalo ljudski oblasti in FLRJ. Lepo ubrano je med odmori in ob koncu zborovanja odigrala več umetniških komadov rudarska godba iz Trbovelj, ki je bila navdušeno pozdravljena od vsega ljudstva.

V Novi vasi so zapeli pevski zbori

Ze več tednov so se pripravljali v Novi vasi na to sektorsko kulturno prireditev, na katero so bili povabljeni pevski zbori iz Pomjane, Koštabone in Puč ter godba iz Padne, ki so med ljudstvom zaželjeni, da se čim prej zopet pojavijo na odru. Posebno navdušenje pa je napravil balet žena iz Portoroža, ki je žel veliko odobravanja.

Na tem zborovanju je prejela prehodno zastavico organizacija ASIZZ iz Kort.

Politični govor je imel član okrajnega komiteja tov. Ivan Knez, ki je s svojim odločnim in javnim govorom navdušil tisočglavo množico, ki je pokazala, da razume pomen in važnost bližnjih volitev.

Iz vseh vasi so prišli v Marezige

Na tem zborovanju so prejela prehodno zastavico ZP iz Babičev, ki se redno in po desetinah udeležuje prostovoljnega dela. Dosedaj je dosegla med vsemi drugimi zvezami najlepše uspehe. Tudi na samem delu so uvedli tekmovanje, kdo bo več napravil.

Drugo zastvico je prejela ZAM iz Vanganela, ki se je pokazala predvsem pri gradnji zadrúžnega doma in pogozdovanju.

Na zborovanju je igrala domača godba, nastopili pa so tudi člani radijske sindikalne podružnice s skečem »Tržaški mestni svet« in »Pisarna dela«. Prvi kot drugi so s svojim programom pritegnili in navdušili zborovalce.

Tajnik Okrožnega ljudskega odbora tov. Petrič je pa imel politični govor, v katerem je objasnjal zakaj bomo volili 16. aprila ter prikazal prizadevanje reakcionarnih elementov, ki bi hoteli, da bi se povrnil starji časi. Zborovalci so govornika vneto poslušali ter ga nagradili s ploskanjem.

Dvatisoč ljudi pri Sv. Luciji

Iz vseh obalnih krajev od Sičol do Strunjana so prihajali ljudje na zborovanje. Nad dva tisoč se jih je zbralo. Govoril je tov. Marijan Abram, član okrožnega komiteja.

V svojem govoru je poudaril, da je program LF program dela in garancija za doseg blagostanja za vse delovno ljudstvo.

Člani okrajne tekmovalne komisije so izročili zastavico Italijanskemu kulturnemu krožku iz Kopra, ker se je v tem tekmovanju najboljše izkazal med italijanskimi kulturnimi krožki v okraju ter sindikalni podružnici EDILIT, katera nosi tekmovalno zastavico že od januarja.

Ob tej priliki so se zopet izkazali: domača godba, ki pridno vadi, pevski zbor pevovodskega tečaja in Hitijski balet iz Fortoroža.

Po zborovanju je bilo ljudsko razjaneje pozno v večer,

Kar si bomo z delom ustvarili, to bomo imeli!

ZA SOCIALIZEM DELAJO brigadirke I. ženske brigade

ZVEZA PARTIZANOV BO ZASTAVILA Vse sile za izpolnitev programa Ljudske fronte

Naglo je padala noč na Istro, griči v ozadju so bolj in bolj izgubljali jasne oblike, drevesa ob cesti so z nastajajočo nočjo vedno bolj zadobivala obliko božajočih senc. V nestrpnosti, da čimprej pridem na cilj, se mi je zdelo, da se avtobus premika s polževo hitrostjo.

Končno vendarle izstopim. Avtobus je obstopila gruča veselo ščebetajočih žen. Takoj sem razumela, da so to tiste žene, h katerim sem namenjena, prostovoljke v prvi ženski brigadi, v brigadi II. Kongresa ASIZZ.

Veselo so zadele na rame breme, ki jim ga je pripeljal avtobus, prijetno dišeč kruh in skupno smokrenile proti Canegri, kjer imajo svojo postojanko. Med potjo nisem vedela, ali naj se pridružim onim, ki so z veseljem petjem slavile socialistično delo, ali naj prisluhnem starejšim tovarišicam, ki so mi hotele vse v eni sapi povedati, kako živijo v brigadi in koliko so že naredile. Ze na poti proti taborišču sem izvedela, da bodo že po desetih dnevih dela dosegle plan, ki so si ga zadale za 15 dni. Zasadile bodo 18 tisoč sadik. Izvedela sem, da »se imajo tako dobro kot nikdar«. Ko mi niso mogle vsega dopovedati, so se zatele k rešitvi: »Saj boš videla, tovarišica, in se sama prepričala, kako je pri nas lepo!»

Rekle so mi, da je trideset ur do njihovega taborišča. A zdelo se mi je, da hodimo šele kratek čas, ko se pred mano prikaže nizki stavbi, ki mi jih predstavijo: »To je naš začasni dom.»

V kuhinji ob gorkem štedilniku sem se spoznala še z ostalimi ženskami iz brigade. Ozrem se naokrog in vidim pre seboj žene vseh starosti. Tam stoji najmlajša petnajstletna brigadirka. Tu sedi ponosna 68 letna starka, Marija Bertok — po domače Cesarica, ki je kljub osivelim lasem in v trajni skrbi za svoje otroke razumela novi čas in prišla, da pomaga novemu rodu in sebi v lepše življenje. Bolj ponosno kot prave cesarice na svojih zlatih tronih, ta vrla in osivela žena prispeva k izgradnji socializma v tej deželi, ki so jo širom sveta imenovali »tužna Istra«. V tej deželi bodo odsele njeni sinovi, po zaslugi Ljudske oblasti našli srečo in blagostanje. Za odhod v brigado se je pripravila kot za največji praznik in sin ji je ob odhodu naročil: »Pojdi, mama, in vrni se udarnica«.

Nismo se mogle dolgo razgovarjati, ker naglo je prišla ura spanja. In disciplina je eden glavnih predpogojev za uspeh v vsakem delu. Zato so se kar hitro porazgubile k počitku. Seveda se je dobil prostorček tudi zame v eni izmed njihovih »spalnic«. Na vzorno poribanih tleh so bile ob stenah razvrščene skrbno pregrnjene slamariče. Imela sem utis, da je bil kar tako iz navade dan znak za tišino, saj so žene, utrujene od celodnevne, vsemu istrskemu ljudstvu koristnega dela, lepo mirno zaspale.

Ko sem se zjutraj prebudila ob zvoku budilke, se prvi trenutek niti nisem spomnila kje se nahajam. Zaslišim vstajanje in takoj sem razumela. »Aha, to sta pa dežurna in kuharica, ki gresta pripravljati zajtrk«. Kmalu nato je v taborišču zašumelo kot v oživiljenem panju. Radovedna, kako se vršijo priprave za delo, sem vstala tudi jaz. Ni preteklo dolgo, saj je vsako opravilo tako dobro razporejeno —. Ko je bilo umivanje in napravljanje pri kraju, zajtrk pospravljen, — tudi jutranji telovadbi so posvetile del časa, nakar so se zbrale okrog zastave, ki jo je držala najstarejša brigadirka, katero že poznate. V svečanem rapoloženju je bil »pozdrav zastavi«. In v tem pozdravu

sem videla zaupanje v ljudsko oblast, vero v bodočnost, prisego za izpolnitev nalog. In tako je postopoma prišel svečan trenutek odhoda na delo. Lepo uvrščene so z borbena pesmijo na ustih odkorakale iz taborišča.

Tedaj sem dobila čas in priliko, da sem si ogledala tudi ostale prostore. Povsod vladata vzoren red in snaga. Skoraj bi človek ne verjel, da v enem prostoru živi od 10 do 20 oseb. Brigadirke pa so mi povedale, da vsak drugi dan vse prostore temeljito očistijo.

Za tem sem se s tovarišico komisarke brigade napotila na kraj kjer dela brigada. Na poti sem po golem obronku ob morju stopala mimo sveže posajenih sadik. Naenkrat zagledam pod seboj še bliže morja eno skupino brigadirk, dalje še eno in precej više tretjo. Pristopila sem k najbližji skupini in opazovala njeno delo. Spomnila sem se, da je tudi fašistična oblast organizirala vsako leto dan pogozdovanja, toda takrat je bilo to opravljeno brez predpriprav, brez ljubezni in ni rodilo mno-

jo na golih obronkih Istre, a zdaj hvaležno sprejemajo med se to skupino žena, ki so si zadale nalogo, da mora biti v nekaj letih ta puščoba spremenjena v prijeten kraj odpočitka, kjer se bodo v senci dreves, zraslih s pomočjo njihovih rok, senčili njihovi otroci vnuki in pravnuki in se spominjali požrtvovalnosti svojih mater.

In v tem vzornem kolektivu delovnih žena vlada ves čas najlepše razpoloženje. Tako hodim od skupine do skupine; slišim Slovenko kmetico iz vasi, ki pripoveduje, koliko je preterpela pod fašistično Italijo in izraža svojo globoko hvaležnost ljudski oblasti, ki ji je vrnila vse narodnostne pravice. Na drugi strani pa zatrjuje Italijanka, kako se trudi v tovarni, da bi presegla normo in čim več doprinesla h gospodarskemu izboljšanju v naši deželi; tudi ona hoče izpolniti svojo dolžnost. Med njimi naletim tudi na Hrvatice, ki vsa vesela pritrjuje, da je delovni človek in z njim tudi žena končno spet zadobila svoje človečanske pravice. »Kot sestre smo

Frontni brigadirji pri gradnji ceste

go uspeha. Tu pa tam sem videla, kako so žene z nežnostjo prijemale sadike, jih zasajale v sveže izkopane jame in z največjo pazljivostjo pričvrščale rastline s čevlji ali s kamnom, tako da se bodo prav gotovo prijele.

Velika skrb pa jih mori pri tem njihovem požrtvovalnem delu: dež. Tako si želijo dežja. Se v spanju ponoči sanjajo, kako blagodejna rosa zaliva rastline in tako dopolnjuje njihov trud. Toda žene si znajo tudi same pomagati. Preskrbele si bodo dva oslička in sod, ter prilivale vode, ker, kakor so se same izrazile, nočejo, da bi njihovo delo bilo brezplodno.

Z veliko skrbjo, a tudi z veliko naglostjo se vzpenjajo po obronku od jame do jame. Saj je med grupami tekmovanje za prehodno zastavico.

Od sedme ure zjutraj do ene popoldne delajo brigadirke. Pod njimi sveža zemlja, vsenaokrog pa gole, puste skale, ki že tisočletja samuje-

MLADINA IZ VANGANELA

Govoril sem s tovarišem iz mladinskega odbora od Vanganela. Pri-povedoval mi je, kako skrbno se pripravljajo njihova mladina na volitve.

»Mi, polnoletni mladinci, bomo prvič volili v Okrajni odbor,« je dejal mladi tovariš poln nasmeha in mladih sil. »Svoje glasove bomo oddali za kandidate Ljudske fronte. Naša mladina je dosegla v po-častitev predvolivnega tekmovanja prav lepe uspehe. Pri gradnji združnega doma in pogozdovanju je opravila nad 3000 ur prostovoljnega dela.

Rižana visoko presegajo norme

si med seboj!« so mi ponovno in ponovno zatrjevale in s tem hotele dokazati, da jim narodnostna razlika ni nobena ovira, da ne bi mogle skupno graditi boljšega življenja zase in za svoje otroke. Saj so bile prej skupno zatirane od skupnega razrednega sovražnika, ki je izmzgaval njihovo telo, bodisi na veleposestvih, bodisi v tovarnah in kjerkoli. Skupno so pomagale istega sovražnika uničiti in sedaj skupaj gradijo socializem — sebi in svojim otrokom boljše življenje.

V nedeljo je bil v Kopru Okrajni Plenum Zveze Primorskih Partizanov, ki je sprejel važne sklepe za utrditev svoje organizacije.

Plenum je sklenil:

da bo zastavil vse sile za izvedbo nalog, ki jih obsega enoletni gospodarski plan;

ostro pa obsoja obrekovalno gonjo kominformistov in tržaške kakor tudi italijanske reakcije proti Istrskemu okrožju in novi socialistični Jugoslaviji. Zveza partizanov bo nenehno razkrinkovala laži in obrekovanja našega delovnega ljudstva, ki se bori za mir in enakopravnost med narodi.

1. Odločeni, da našo Zvezo partizanov še okrepimo se zavezujemo, da bomo vpisali v našo Zvezo partizanov še vse one borce in aktiviste, ki so sodelovali v NOB, ki pa niso še včlanjeni in bodo našo organizacijo pred volitvami še bolj utrdili;

2. da bo naša Zveza partizanov enotno nastopila na volitvah v okrajni Ljudski odbor v okviru SILF ter zastavila vse svoje sile za dosledno izvedbo njenega programa, ker je to naš program, za katerega smo se že v NOB z orožjem v rokah borili;

3. da bo naša ZPP energično pristopila k mobilizaciji delovne sile za frontne brigade, ki bodo delale na gradilišču okrožnega značaja ter formirali tudi brigade lokalnega značaja za prostovoljno delo pri zadružnih domovih, kakor tudi pri

MLADINSKO ZBOROVANJE V PORTOROŽU

Sektorski mladinski odbor priredi v nedeljo, 26. t. m., veliko zborovanje v Portorožu.

Na zborovanju se bo seznanila mladina z novimi nalogami v predvolivnem tekmovanju. Na to bo sledila prosta zabava: Vlačenje vrvi, tekme s samokolnicami, tekme v tehkih z osli, za zaključek pa še ples.

Pričetek zborovanja ob 15. uri. Udeležite se vsi!

ZAKAJ TAKO?

Podjetje OMNIA je 9. t. m. poslalo opozorilo mlinu na Rižani, da mora takoj poravnati račun, ki ga

drugih lokalnih gradnjah ter pomoč tovarišem, ki bodo šli v frontne brigade na gradnje okrožnega značaja;

4. za I. maj se bomo temeljito pripravili za skupni paradni nastop. Spodbujali bomo tudi ostale množice, da se za ta dan temeljito pripravijo;

5. nudili bomo pomoč invalidom, vdovam ter otrokom padlih borcev in aktivistov s tem, da jih pošljemo na razne tečaje, na katerih se bodo usposobili za razne poklice, ki odgovarjajo njihovim sposobnostim;

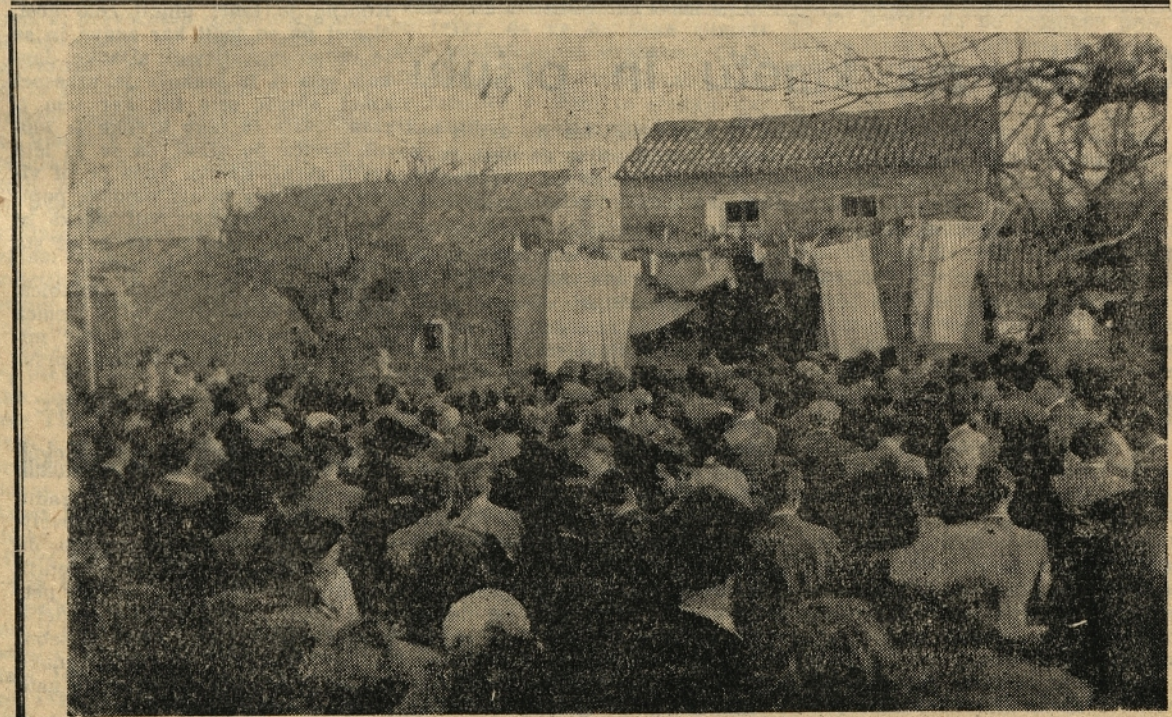
6. odkrili bomo spomenike in spominske plošče povsod, kjer so naši borci in aktivisti padli.

Okrajni plenum napoveduje tekmovanje za izpolnitev gornjih obvez Zvezi partizanov iz bujskega okraja.

je mlin na Rižani poravnal že v januarju. Zato se je šel upravnik mlinu osebno pritožiti na upravo podjetja OMNIA, kjer so privlekli na dan svoje zaprašene akte in ugotovili — v svojo sramoto in malomarnost, da je bil račun res poravnat že v januarju. Kaj pravite, res izvrstna evidenca?

Toda v podjetju OMNIA se dogajajo še vse bolj čudne stvari kot samo ta, da je njihova evidenca za v koš. Upravnik je še istega dne šel v skladišče podjetja Omnia, da bi nabavil potreben material za popravilo mlina. Za nabavo materiala je imel od oddelka za komunalne zadeve po vseh pravilih pravilno sestavljeno nakazilo. Upravnik je bil že ves vesel, da bo lahko popravil svoj mlin. V skladišču pa mu z blagom niso mogli postreči, čeprav so ga imeli, potolažili so ga z izgovorom, da še nimajo cene. Ko je nato poklical upravnik mlinu na pomoč odgovorne organe in so ti malo globlje prodrli v skrivnosti evidence v podjetju Omnia, so dognali še več lepih stvari. Tako so imeli v skladišču že od 14. februarja bakrene izdelke, za katere pa vse do 10. marca niso zahtevali cene. Tako je blago neizkoriščeno ležalo v skladišču.

Vse to nam dokazuje, da so se uslužbenci OMNIE premalo zanimali za svojo evidenco in, da bi blago, ki so ga dobili, dali čimprej v široko potrošnjo.

Na množičnem sestanku v Novi vasi je bila podeljena prehodna zastavica požrtvovalnim ženam iz Kort

ZA VSAKOOGAR NEKAJ

Srečko Kosovel, pesnik z našega Krasa

Za rojstni dan Srečka Kosovela ve vsak šolarček in vsi naši ljudje po Krasu. V bedi in pomanjkanju je Srečko preživel svoja študentovska leta v Ljubljani. Beda in pomanjkanje sta ga popolnoma izčrpali. Zvečer 27. maja 1926. leta je zvon v Tomaju na Krasu žalostno zaklenkal, komaj 22 letni Srečko Kosovel je umrl.

Takrat je ime Srečko Kosovel le malo pomenilo v slovenski literaturi, kajti le sem in tja se je brala kakšna njegova pesem. Toda mladi Srečko je napisal nekaj sto pesmi. Bogati zaklad njegovih pesmi so odkrili šele po Srečkovi smrti. Danes pa že vsak šolarček ve, da je bil Srečko Kosovel močan pesniški oblikovalec svojstvene lepote naših kraških vasi, gmajin in hiš. V svojih pesmih je iskreno izpovedal tiho žalost, ki ga je tlačila že v zgodnji mladosti. Poleg tega pa je glasno, revolucionarno oznanjeval vero v znago pravice in resnice, vero v znago delovnega človeka nad svojim zatiralcem kapitalistom. Že pred 25. leti je Srečko Kosovel verjel in upal v znago revolucije. Zato je postal priljubljen pri vseh kraških ljudeh, pa tudi pri vseh Slovencih. Med narodno osvobodilno vojno je brigada, ki je nosila njegovo ime, šla v napad z njegovimi borbenimi gesli. Po Krasu, Primorskem in Goriškem je Kosovelova brigada prelivala kri za to, kar mi danes imamo.

Na kratko pregledati Kosovelovo literarno delo ni tako lahko. Njegovo zbrano delo je precej debela knjiga toda tudi ta knjiga ne obsega vseh Kosovelovih del. Kosovel je bil umetnik svoje vrste. Bolj ko vse drugo je mladega pesnika mikalo vprašanje o odnosu umetnosti in proletarca. Zgodaj se je Kosovel otresele v pesništvu začetniške nesamostojnosti. Njegove pesmi, čeprav se je v njih pogovarjal s smrt-

jo, niso prav nič melanholične in mehkužne, nasprotno Kosovel je v svojih pesmih bojevit, nasmejan

tudi takrat ko prezeba v podstrešni sobi in nima kruha. V svojih delih optimistično razpravlja o bližnjih in daljnjih načrtih, priganja sebe in druge k delu. Njegove pesmi; to so kraške vasi, kraški kamen in bori, ki jih je ljubil Srečko z vsem svojim srcem in jim postavil v svojih delih nesmrten spomenik. Iz njegovih del diha Kras, takšen kot mi živimo na njem. Tujec ga čuti, čeprav se ni bil nikdar v teh krajih. Slovenska narodna bolečina je bila za Kosovela vse od tistega dne, ko je Primorje s Krasom po krivem pripadlo Italiji, neozdravljiva. To nesrečo svoje kraške zemlje je izrazil v turobnih podobah kraške pokrajine. Dolga leta niso mogli razumeti našega Srečka, niso dojeli njegove težke besede, težke, molčeče in grenke besede, v katerih je trpljenje, bolest, ponos, molk in revolucionarnost obnem, toda mi kraški ljudje dobro vemo, kaj nam je hotel povedati naš dragi Srečko. Tudi ves slovenski narod, ki je šel skozi trpljenje in smrt in časno zmagal v revoluciji, razume Kosovelove izpovedi.

Naše ljudstvo prav dobro razume vse, kar mu je povedal Kosovel pred več kot dvajsetimi leti. Ne razume pa tega, da nas še vedno po tolikih letih neprestane borbe, velikega trpljenja ločijo razni bloki in meje ter je onkraj teh blokov v Trstu in Italiji naše ljudstvo brezpravno in preganjano. Če bi prišel danes Srečko med nas, bi se razveselil, ko bi videl na našem Krasu svobodnega kmeta, zadovoljnega delavca in srečno mladino. Razžalostil pa bi se ob pogledu na zasužnjene brate v Italiji in na težek položaj delavcev v Trstu.

stili so: »Če vzamemo sedaj, ne bomo nikdar več ničesar dobili, ker bo kmet vse poskril; če povemo komandantu, pa bodo požrili drugi, nam pa ostanejo le kosti. Bolje nadaljevati kot smo pričeli, da, in še zahvaljevati se, da!«. Kot so mislili tako so napravili. Najstarejši se je zahvaljeval: »Danke, danke!«, medtem ko je kmet rezal. Kmet ni razumel njihovega govorjenja in si je mislil: »Tanko je, hudič te cu-kaj, tanko ti je! Ali ti je tudi to?« in odrezal je zopet debel kos, da se je že videla belkasta kost. Nemec pa: »Danke, danke!«. Se je rezal kmet, pol kosti se je že videlo. Nemec pa je pel svoj: »Danke! Danke!«. Končno je kmet olupil celo kost, Nemci pa so jedli kar znova in se še vedno zahvaljevali: »Danke, danke!«. »Se ti je tanko?« je vzblesel kmet, »butec sem bil, ker sem ti rezal! Nal! In tako krepko je lopnil Nemca po glavi, da se je leta takoj zvrnil na tla. Toda če bi videli, kako sta ostala pajdaša popihala, bi se smejala! Niti mačka bi ne bila bolj spretna. Se pršut sta pustila na tleh in zbežala.

Tako se je končala ta zgodbica. Kmetu je ostal pršut in še Nemca je ubil. Ostala dva pa ni več mikalo, da bi šla prosit klobase, pršut ali podobno hrano.

ZDRAVKO VATOVEC

Trboveljski rudarji so nas obiskali

Mi pionirji smo poslušali radio v šoli. Slišali smo tudi o trboveljskih rudarjih. Povedali so nam, da so najpridnejši rudarji v Sloveniji. Nekateri rudarji so že izpolnili petletni plan. Ko so prišli v nedeljo k nam, sem bil zelo vesel. S seboj so imeli godala. Vsi so imeli enake obleke. Nekaj časa so počivali, nato so začeli svoj koncert.

Meton Duvilj,

Josip Jurčič Pozimski večer na slovenski preji

Ves poten vročine in trd od mraza in straha, ki so me izprehajali za vrstjo, stisnem klobuček pod eno pazduho, ročnik pa pod eno in molim očenaš pa zopet očenaš. So se sem molil; reši nas hudega. »Kaj sem neki storil, za pet ran božjih, takega, da mi Bog že na ta svet hudiča da!« — tako sem mislil in številil poglavitne svoje grehe po božjih zapovedih. Samo še to me je tolažilo, ko sem pomislil, da se ni še nikoli slišalo, kar jaz pomnim, da bi bil hudič živega človeka meni nič tebi nič s sveta odtegnil. Zakaj bi pa mene najprvega? Poreden sem res, ves v lažeh in krivicah tega sveta, ali hent, saj so tudi drugi še bolj ali vsaj taki — mislil sem.

Nazadnje mi je pa tako prišlo iz računa, da moram jaz že posebno zrel biti, in molil sem le še bolj za groznim psom. Las nisem nič čutil na glavi, vse je stalo pokonci. Zdaj mi nekdo priuka po stranski stezi in meni srce olajša. »Aha, da je le še en človek živ na svetu, bo že.« Zauka v drugič in na glasu spoznam precej Greznetovega Martineta — le-onega, kakor je predlanskem umrl.

»Martine!« oglasim se jaz. »Jože, kaj si ti? Kaj te vrag drži tukaj? Ali trape loviš ali preganjaš coprnice ali kajli?«

Jaz pravim: »Trapov ne lovim, pa coprnice morda, najbrž pa vraga samega pred seboj gonim.«

»Ni hudir!«

»Le okoli sebe poglej, pa ga boš videl.«

Ali v tem trenutju črnega psa ni bilo nikjer več videti. Martine je menil, da se šali, zato mi pravi: »Prismoda, kaj slepariš tod? Pojdi, greva v Zebranovje, jaz bom dal za poliček, da bova vsek en pot pila.«

»Pa pojdi ti z menoj, Martine, do doma, in jaz bom dal, kadar boš hotel, za dva poliča. In nič drugače se ne bova menila, ampak, če sva kdaj prijatelja bi'a, kar moraš iti. Strah me je tako, da nikdar tega.«

»Strah, Jože? Kaj pa je?« »Fri Strenu sem mlatil!« — pravim — »zdaj grem proti domu. Na potu se mi pa črna pošast, taka kakor pes, nastavi. Zdaj ne grem sam domu, ko si ti tukaj, za nobene denarje ne.«

»I, kje pa imaš svojega strahu?«

»Ravno ondukaj-le je bil, preden si ti prišel, zdaj pa je izginil,« in povedujem od kraja do konca vse.

Martine mi ni prav do dobrega verjel; to sem poznal in skoraj mi je bilo žal, da ga tudi on ni videl. »Le poidi, Jože, grem jaz s teboj — res nisem vedel, da si strahopetec; naj jih zdaj pride devet in devetdeset zelenih, midva se jih ne bojiva, kaj ne, da ne, Jože?«

Jaz nisem hotel nič reči, saj sem vedel, da je eden preveč, kadar pride.

SREČKO KOSOVEL

REVOLUCIJA

Pesem s Krasa

Bori dehtijo, bori dehtijo,
njih vonj je zdrav in močan,
in kdor se vrne iz njih samote,
ta nič več bolan.

Zakaj v tej pokrajini kameniti
je vse lepo in prav,
biti, živeti, boriti se
in biti mlad in zdrav.

Bori, drugovi, dehteči, močni,
tih drugovi kraške samote,
bodite pozdravljeni v moji samoti,
polni težke, otožne lepote!

Prav za prav naj bil bi to problem
in še najbrže zelo kočljiv,
toda, če je to, kar naj bi bil,
če postane, kar da je — potem,

če prinese svobodo ljudem,
naj mu kateri koli bo naziv,
jaz ga molil bom in bom slavil,
toda, dragi, ne sedaj, potem...

A sedaj je treba borbe v nas,
borbe, svete borbe, ne miru,
ne počitka, niti slepih sanj
ne raziskovanj, izpraševanj,
treba, da spoznamo svoj obraz
in da izpovemo MI SMO TU!

Za naše pionirje

O Nemcu, kmetu in pršutu

Marsikaj so Nemci počenjali pri nas in po Sloveniji. Kradli so, ubijali ljudi in požigali. Ker niso imeli dovolj hrane, zlasti proti koncu vojne, so radi idmaknili, če jim je prišlo kaj pod roko. Mnogokrat so vprašali, če jim hoče gospodar darovati ali »prodati«, še rajši pa so odnesli. Je bil ta način dobivanja hrane pač boljši. No, mi bomo imeli opravka z enim izmed tistih, ki so vprašali, ne pa kradli. Pa poslušajte, kako je bilo:

Slo je na zimo 1944. leta. Kmetje so že nosili drva iz gozda, da se pripravijo za mraz. Zvečer so posedali pri mizi, izpraznjevali kozarec rujnega refoška, prigrizovali slanino s kruhom in se tako okrepcani in segreti podajali spat. Tako so živeli kmetje kjer ni vojna še nič naredila hudega. Seveda je bilo tam, kjer so imeli požgane domove in so stanovali na senkih, vse drugače. Niti Nemci se niso tisto zimo preveč dobro počutili. Mraz v Rusiji

jih je zelo hladil ter jih dražil naravnost v nos, pa se ga niso mogli ubraniti. Na glave so jim padale ameriške bombe, kar je bilo zelo neprijetno. Naravnost v podplate pa so jih zbadali naši partizani, ki so bili tedaj že prava vojska. Rusili so mostove in pošiljali vlake v zrak, tako, da Nemci niso dobivali hrane. Zato so še bolj ropali. Ljudje so skrivali hrano in se jim umikali. Nemcem je trda predla.

Trije Svabi so si takole mislili: skrivaj se bomo približali hiši, kjer so zelo bogati. To so dobro vedeli, čeprav vsakokrat, kadar so vanjo prišli, niso našli ničesar. Povprašali bomo po hrani in jim rekli, da smo zelo lačni. Kmetje so usmiljeni in nam bodo dali. In res. Odpravili so se k kmetu. Kmet je rezal debeli pršut, ki se je že delj časa okajal v dimniku nad ognjiščem. Nemcem so lezle sline iz ust, najraje bi bili lopnili kmeta po glavi in si sami rezali vabljivo hrano. Toda pomi-

26. marec - dan veličastne zmage jugoslovanskih narodov, dan manifestacije in enotnosti jugoslovanskega ljudstva

Okrašene vasi in mesta številna predvolivna zborovanja socialistično tekmovanje

Komaj prestopiš čez blok na Rižani, že naletiš na zelenje, slavoloke, številne napise, na ljudi, ki ti vedno znova zatrjujejo, kako ljubi slovensko ljudstvo svojo Partijo, svojo oblast, svojega maršala Tita. Nad Gabrovico so zgradili zadružniki čez cesto velik slavolok s Triglavom na vrhu, ki je viden tja doli do Trsta. Podobni slavoloki so po vseh vaseh, po vsej Sloveniji, v vsej državi jih je postavilo delovno ljudstvo na čast volitev.

V sosednem sežanskem okraju je zelo živahno. Po vaseh so kulturne prireditve in zadnji predvolivni sestanki. Povsod je razgibano prostovoljno delo na čast volitev. Vasi tekmujejo med seboj, katera bo postavila lepši slavolok, katera hiša bo lepše okrašena. V Herpeljah, v Materiji, v Katičah, Sočergi, Gradišču, Sezani in še v mnogih drugih vaseh so se pri postavitvi slavoloka že izkazali.

Po vsej državi so velika predvolivna zborovanja, na njih govorijo najvidnejši predstavniki jugoslovanskega ljudstva. V Užicah, Splitu in

Drvarju je govoril maršal Tito. Tov. Kardelj je govoril tudi na velikem predvolivnem zborovanju v Mariboru in Crnomlju, kjer so si Belokranjci izbrali za svojega kandidata maršala Tita. Na predvolivnih zborovanjih so govorili Aleksander Ranković, Moša Pijade, Džilas in drugi.

Ljubljana je že več dni lepo okrašena, vse povsod vihrajo zastave; hiše, tovarne in podjetja so okrašena s cvetjem in s slikami jugoslovanskih voditeljev. V noči zažarijo z nebotičnika, z Gradu in ljubljanskih hiš rdeče zvezde in napisi. Ponedeljek pa so ljubljancani še posebno lepo okrasili svoje mesto. Popoldan se je razvil iz Ljubljane proti Litostroju dolg nepregleden sprevod s transparenti, s pesmijo, godbo in vzkliki maršalu Titu, Partiji in kandidatom za Ljudsko skupščino. Tu je popoldan veliko predvolivno zborovanje, na katerem je govoril kandidat I. ljubljanske volivne enote, član Politbiroja Centralnega komiteja KPJ in predsednik Gospodarskega sveta tov. Boris

Kidrič. Več desetisoč glava množica ga je poslušala, ko je pripovedoval, da so v Jugoslaviji dosegli v letu 1949. 304 odst. tiste industrijske proizvodnje, ki jo je dajala predvojna Jugoslavija. Govoril je, da so dvignili jugoslovanski delovni ljudje v letih obnove in triletnih borbe za petletni plan pod vodstvom slavne Partije in tov. Tita industrijsko proizvodnjo in jo za več kot dvakrat povečali v primeri s predvojno.

TOVARIŠ BORIS KRAIGHER O Svobodnem tržiščem ozemlju

Na predvolivnem zborovanju v Ajdovščini

Naša demokracija ni tista demokracija, kot je n. pr. v Trstu ali v Gorici in sploh v Italiji. Tam je demokracija in svoboda za razne stranke, ne pa demokracija za ljudstvo. Taka demokracija pomeni svobodo da vodstva raznih strank vsako po svoje vara svoje člane z različnimi lepimi zvenečimi programi, v resnici se pa vsa vodstva teh strank bore samo za stolčke in za korita pri oblasti.

ttega, da italijanski parlament istočasno, ko v parlamentu Togliatti ploska Orlando, ko zahteva Trst, Reko in Zader za Italijo, odloči, da se trije člani KPI, trije komunistični poslanci italijanskega parlamenta izroče sodišču, eden zato, ker je razžalil papeža, dva pa zato, ker sta podpirala delovne množice v stavkah. Tako izgleda »načelna« politika KPI, do takih absurdov, do takih nemogočih stvari jih je pripeljala.

Oni širijo parolo, da je treba razširiti STO. Kaj to pomeni? Ta parola je prvič popolna neumnost, ker je nerealna, ker je nemogoča, ker je preračunana na slepoto ljudi. Drugič je taka parola podla, izdaja, ker s to parolo dokazujejo samo sovraštvo do Jugoslavije. Ker ljudstvo Jugoslavije neče niti Natlačena niti Praprotnika, hočejo oni vsaj gotov del Jugoslavije odtrgati in ustvariti neko »neodvisno« državo pod vodstvom zahodnih imperialistov. Tretjič je taka politika naperjena neposredno proti tržiščemu ljudstvu, ker širi nevero v možnost, da lahko tržiške in goriške množice same odločajo o svoji bodočnosti, da se lahko doseže sporazum med obema narodoma na tem področju. Mi verujemo v možnost takega sporazuma, ker smo tak sporazum že imeli, ker smo imeli bratško sožitje slovenskega in italijanskega naroda na tem ozemlju, ker v resnično demokratični republiki obstoja možnost takega sožitja. Naša borba za sporazum je borba za resnično demokracijo v sami Italiji, je borba za resnično demokracijo v Trstu in Gorici in samo s to borbo si lahko tržiško in goriško ljudstvo pribori boljšo bodočnost. Samo na ta način si lahko zagotovi, da bo močno in lahko pravilno rešili problem odnosov med Jugoslavijo in Italijo. Samo na ta način je mogoče boriti se za resnično ljudsko demokracijo v Italiji in samo na podlagi take demokracije je resničen sporazum mogoč.

Zato je tudi tem večja odgovornost vseh tistih, ki nastopajo v Trstu in Gorici proti enotnosti. Naše volitve in naša enotnost nudi zato tudi pomoč resničnim demokratičnim silam v Trstu in Gorici, pomoč slovenskemu ljudstvu v Trstu in Gorici, da bo sposobno premagati i nrazkrinkati vse te prevarante in vse tiste, ki skušajo naše ljudstvo zavesti na napačno pot. Naše volitve, naša enotnost naj pokaže Slovincem za mejami pravilno pot, da tudi njim okrepi vero v lepšo bodočnost, v zmago resnične demokracije v Italiji in Avstriji. Naša dosledna pot pomaga tudi demokratičnim silam Avstrije i nItalije do čimprejnjih zmage. Naša zmagovalna pot v socializmu bo pomagala Slovincem v Trstu in Gorici, da bodo lahko odločneje nastopili za svoje nacionalne pravice. Zgraditev socializma pri nas ima zato velik mednarodni pomen in predstavlja predvsem edino pot k boljši bodočnosti tudi za Slovence za našimi mejami.

ZVEZA DELAVCEV IN KMETOV JE TISTA VELIKA SILA, KI BO ZDRUŽENA V LJUDSKI FRONTI ZGRADILA V JUGOSLAVIJI SOCIALIZEM. (Leskovšek)

OSVOBODITEV JUGOSLAVIJE JE DELO LJUDSTVA, PARTIJE IN TITA. (Moša Pijade)

Minister Franc Leskovšek na predvolivnem zborovanju v Celju

V gradnji so še velike tovarne, ki bodo stavljene v pogon še letos in do konca petletke. Gradimo velike železarne, visoke peči in valjarne. Okoli njih rastejo nova industrijska mesta. Zgradili smo električne centrale, ki so že pogonu, druge bodo postavljene v pogon še v tem letu in do konca petletke. Naša industrija gradi danes že zelo komplicirane stroje in instrumente, katerih v stari Jugoslaviji ni nikoli izdelovala. V našem planu je pred-

ton in se je dvignila v letu 1949. na 835.000 ton. Zgradili smo na stolice kilometrov železnic in cest, katerih stara Jugoslavija v svojih 22 letih ni mogla zgraditi niti desetino tega, kar je zgradila Titova Jugoslavija od osvoboditve do danes.

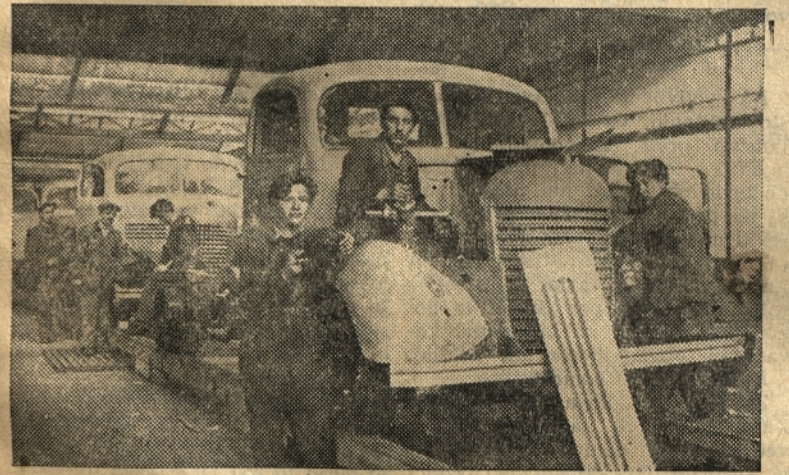
V tekmovanju na čast volitev so dali rudarji tisoče ton več premoga

Sekretar Politbiroja CK KPJ A. Ranković je govoril v Rankovičevem

V naši socialistični državi se zlasti posveča pozornost kreditiranju kmetijstva. V 1949. letu so se kmeč-

strije s potrebnimi surovinami. Indeks cen kmetijskih in industrijskih predmetov nam v primerjavi z indeksom cen teh proizvodov v predvojnem razdobju stare Jugoslavije jasno kaže, da so škarkje cen zaprte v korist kmetov, kar pomeni, da lahko vaški pridelovalec po vezani trgovini kupi več industrijskih predmetov za isto količino svojih pridelkov, kot je to mogel v letu 1939. Ako imamo pri tem pred očmi, da se poleg določenih odkupnih cen dajejo vaškim pridelovalcem, ki pravočasno izpolnjujejo svoje obveznosti iz oddaje važnejših proizvodov, še tudi posebni dodatki in premije, se s tem še jasneje izraža ugodnejši položaj današnjega kmeta v primerjavi z njegovim položajem v stari Jugoslaviji. Našteli bomo samo nekaj primerov, iz katerih se vidi položaj kmetov v blagovni izmenjavi danes in pred vojno. Če primerjamo sedanje cene kmetijskih in industrijskih proizvodov s cenami iz leta 1939, dobimo tole sliko:

Kmet je n. pr. lahko dobil za 100 kg pšenice tele posamezne industrijske predmete: osi za vozove 1939. leta 13,8 kg, danes 16,4 kg; — kos 1939. 4 komade, danes 8 komadov — sladkorja v kristalu 1939 10,1 kg, danes 12,5 kg — soli 1939 50,6 kg, danes 137 kg — petroleja 1939. 21,7 litrov, danes 37,4 litrov — cigaret »Ibar« 1939. 39 zavitkov, danes 103; — za 1 par moških visokih čevljev z usnjениm podplatom iz boksa je moral dati kmet v 1939. letu 195 kg pšenice, a sedaj (po vezani trgovini) daje 145 kg, oziroma 50 kg manj kot 1939. leta — za 1 plug je v letu 1939 dajal 520 kg pšenice, danes pa 479 kg.

Pogled v Mariborsko avtomobilsko tovarno v kateri izdelujejo tudi težke tovarne avtomobile

videna izdelava takih strojev in naprav, ki nam bodo omogočili zgraditev lahke in kemične industrije, ter razvili rudnike do visokih kapacitet, kakor so predvideni v petletnem planu.

Otvorjamo nova naftna polja. Produkcija premoga, nafte in železa se je rapidno povišala. V letu 1939. je bilo nakopano 6.069.000 ton premoga, v letu 1949. se je produkcija dvignila na 12 milijonov 121.000 ton. Produkcija nafte je bila v 1945. letu 20.580 ton, v letu 1949. pa se je dvignila na 62.608 ton. Produkcija železa je bila v 1939 letu 667.000

ke zadružne organizacije v LR Srbiji poslužile investicijskih kreditov v znesku 1.325.387.000 dinarjev. Za leto 1950 je planirano, da se investicije kmetijskih zadržug Srbije finansirajo s 4.261.528.000 din. V politiki cen se jasno kaže skrb naše vlade za pravično blagovno izmenjavo med vasio in mestom. Danes država plansko določa cene industrijskih izdelkov, prav tako pa tudi kmetijskih pridelkov ki jih je kmet pridelal ter jih dobavlja zaradi preskrbe delovnega prebivalstva mest in industrijskih središč ter preskrbovanja naše indu-

»ISTRSKI TEDNIK« NAŠEMU KMETU

Zafirajmo škodljivce sadnega drevja

V Uradnem listu Vojske uprave jugoslovanske armade in Izvršnega okrožnega ljudskega odbora z dne 1. 12. 1949 je izšla odredba o obveznem zatiranju škodljivcev in bolezni sadnega drevja. Obtem je oddelek za kmetijsko izobraževanje na tem natančno navodila. Po tej odredbi je dolžan vsak lastnik sadovnjaka ali Kmetijske obdelovalne zadruga, da sadno drevje pravilno in temeljito očisti, obreže in poskropi s predpisanimi škroplilnimi sredstvi. Na terenu je bila izvedena akcija za škropljenje, toda nismo dosegli zaželenih uspehov. Ni še vse drevje očiščeno in poskropljeno. Ta malomarnost od Krajevnih ljudskih odborov in zadrug lahko povzroči težje posledice.

V odredbi za zimsko škropljenje so bila dana navodila o škropljenju z drevesnim karbolinejem. Posebne komisije pri Krajevnih ljudskih odborih so bile zadolžene, da pregledajo v kolikor se ta odredba izpolnjuje. Zima je minila, navodila za zimsko škropljenje ne držijo več, toda s tem še ni vse končano. Če že nismo škropili v zimskem času, se moramo oprijeti bolj energično dela v spomlad in v poletnem času.

Prepričani smo, da bodo naši kmetje pravilno in resno razumeli to akcijo in zavijali rokave sedaj, če niso to storili že poprej.

Ni potrebno omenjati, da je sadjarstvo ena od najbolj važnih kmetijskih panog na našem ozemlju.

Naše sadje je znano in spoštovano v inozemstvu.

Danes lahko oddamo vsako količino sadja, zato se ni treba več bati, da naše sadje ne bi vnovčili, nasprotno boriti se moramo le za dvig proizvodnje. Sadni pridelek je odvisen od več činiteljev. Predvsem je odvisen od padavin, od gnojenja in sadnih sort. Največ škodov pa povzročajo sadju bolezni in škodljivci.

Kmetovalci-sadjarji! Spomlad je prišla v našo deželo. Prva spomlad v planskem letu. Borimo se za izpolnitev plana v poljedelstvu in vrtinarstvu. Začeli bomo saditi nove sadne sorte in obnavljati sadovnjake. Iz Slovenije smo dobili lepo množino različnega sadnega drevja. Sedaj je zadnji čas, da odstranimo iz naših sadovnjakov vse, kar ne spada v sadovnjak. Očistimo, osnažimo in obrezujemo slabo vzraslo in bolano sadno drevje!

Ce hočemo doseči in preseči plan, moramo uničevati škodljivce, ki so se pojavili v naših sadovnjakih. Škroplilnih sredstev imamo dovolj na izbiro. Akcija pa bo uspela, če bomo delali načrtno in organizirano. V akciji proti škodljivcem sadnega drevja moramo nastopiti enotno in pravočasno. Nobeno sadno drevo ne sme ostati neočiščeno in neposkropljeno. Pri zatiranih akcijah morajo sodelovati vsi kmetovalci. Veliko lahko pomaga pri tem tudi mladinska organizacija.

Dr. Jurišević

Življenje naših ljudi se stalno izboljšuje

Enoletni gospodarski plan, ki ga naše ljudstvo uresničuje z veseljem in velikim delovnim poletom, bo znatno dvignil življenjski standart naših ljudi. Od leta 1945 do danes je delavski razred narasel v naši coni za 70 odstotkov, toda še vedno nam primanjkuje delavcev, dočim v angloameriški coni Tržaškega ozemlja vlada stalna brezposelnost. V Istrskem okrožju znaša povprečna delavska mezda nad 180 din dnevno, lahko pa delavec zasluži mnogo več. Tako n. pr. gradbeni delavec zasluži okoli 7000 din

mesečno, toda če on doseže višji delovni učinek, lahko zasluži tudi po 12000 din. Najnižja plača delavca v jugoslovanski coni STO pa znaša 4000 din mesečno, med tem ko zasluži delavec v angloameriški coni STO-ja 26.000 lir, to je 2600 din.

Ce primerjamo mezdo oziroma plačo delavca v jugoslovanski coni z dohodki delavca v angloameriški coni, potem bomo videli, da delavec jugoslovanske cone dobiva v zajamčeni preskrbi blago veliko ceneje kakor tržaški delavec. Naš

delavec porabi n. pr. 3,3 odst. svojih mesečnih donodkov, za kruh, med tem ko porabi tržaški delavec za 4,20 odst. Za meso porabi delavec v jugoslovanski coni 3 odst. svoje plače, tržaški delavec pa 5 odst. itd. Cene v naši coni se v okviru dopolnilnega oskrbovanja stalno znižujejo. Tako se je cena ribam znižala za 50 odst., mleku za 44 odst., kurivu za 59 odst., hrani v delavskih restavracijah se je pocenila za 20 odst., letos pa še za nadaljnjih 30 odst. Od novembra 1948, do konca januarja 1950, je razdelila ljudska oblast našim delavcem blaga v vrednosti 78.500.000, to blago je bilo delavcem prodano po ceni, ki je bila za skoraj 60 odst. nižja od tržne vrednosti. Delavci v naši coni sprejemajo na račun socialnega zavarovanja, če so bolni ali poškodovani pri delu 80 odst. plače, v Trstu pa znaša ta podpora samo 30 odst. plače. Najboljše pa vse to občutijo naši delovni ljudje sami.

KMETIJSKI SVETOVALEC ODGOVARJA

1. VPRASANJE: Cital sem v Istrskem tedniku in sem tudi sam prepričan, da ne bodo umetna gnojila mogla nikdar nadomestiti hlevskega gnoja. Z umetnimi gnojili bomo mogli le dopolniti hlevskemu gnoju primanjkuječe hranilne snovi. Hotel bi vedeti sledeče: »Koliko hranilnih snovi vsebuje hlevski gnoj in kakšna je njegova vrednost v primerjavi z glavnimi umetnimi gnojili«.

ODGOVOR: Dober hlevski gnoj vsebuje glavne tri hranilne snovi, ki jih potrebujejo naše kulturne rastline in sicer:

100 kg hlevskega gnoja vsebuje približno 0,4 kg dušika, 0,5 kg kalija in 0,2 kg fosforne kisline,

100 kg superfosfata vsebuje približno 16 kg fosforne kisline, 100 kg apnenega dušika in 20 kg kalija.

100 kg kalijeve soli pa vsebuje 40 kg kalija.

Mešano umetno gnojilo, ki se je pri nas zelo obneslo — nitrofoskal vsebuje: 8 kg fosforne kisline, 8 kg dušika in 8 kg kalija.

Ce te količine primerjate med seboj lahko doženete, da na pr. 1 q apnenega dušika vsebuje prav toliko dušika kot 50 q gnoja.

Hlevski gnoj je najbolj siromašen na fosforni kislini (100 kg hlevskega gnoja vsebuje toliko fosforne kisline, kot 1,50 kg superfosfata).

2. VPRASANJE: Lansko leto so mi bramorji uničili vse sadike paradiznika in več drugih povrtnin. Poskusil sem zastrupljeno rižo, ki sem jo kupil v Trstu, toda dosegel sem le malo uspeha.

ODGOVOR: Od vseh do sedaj preizkušenih sredstev za uničevanje bramorja se je najbolj obnesel cinkov fosfid (fosfuro di zinco). Uporabljamo ga na sledeči način:

Želimo še več takih roditeljskih se stanov

(Ob roditeljskem sestanku na Slovenski gimnaziji v Kopru)

V nedeljo 19. t. m. se je zbralo na Slovenski gimnaziji v Kopru na roditeljskem sestanku lepo število staršev. Nad 70 očetov in mater se je odzvalo povabilu. Prišli so od blizu in daleč, tudi iz najbolj oddaljenih vasi, da se porazgovorijo s profesorji in ravnateljem o vzgojnih in drugih vprašanih ter uspehih svojih otrok. Hvalevredno je, da so tokrat prišli v velikem številu tudi očetje. Prav je, saj so za vzgojo in pravično rast svojih otrok odgovorni kakor matere.

Ravnatelj gimnazije prof. Zgonik je zbranim staršem prikazal v daljšem referatu vsebino in vlogo pravega patriotizma ter naše patriotične vzgoje. Patriotizem, kakor ga razumevamo mi, nam nalaga, da vzgajamo mladino v ljubezni do svoje zemlje, jezika in kulture ob istočasnem spoštovanju in priznavanju podobnega čustva slehernega drugega naroda. Nalaga nam, da znamo ceniti in vrednotiti vse napredne pridobitve človeštva. Pravi patriotizem pa zahteva tudi, da smo z vsemi svojimi mladimi silami vedno na razpolago svojemu delovnemu ljudstvu. V tem se ostro loči naš patriotizem od »patriotizma«, ki ga učijo onstran bloka pri Skofijah. Naš patriotizem ni buržuazen, egoističen, ampak je globoko človečanski in ljudski, zato pa je tudi internacionalističen.

Drugi, krajši referat je podal v lepi besedi prof. Suhadolnik, ki je opozoril starše predvsem na pomanjkljivo znanje materinega jezika. Naši dijaki se trudijo bogatiti svoj materin jezik, pa najdejo žal

100 kg zdrobljene koruze ovlažimo z 20 di 25 litrov vode in tej zmesi primešamo 3 do 4 kg cinkovega fosfida. Tako pripravljeno vabo potrosimo zvečer v kupčkih po napačeni njivi med sadikami. Bramor zleze zvečer iz zemlje na površino, žre zastrupljeno vabo in pogine.

Na lanskim gospodarski razstavi sem slišal, da so v Dolini reke Mirne uničevali tega škodljivca z zastrupljeno koruzo. Kakšen štrup, se uporablja zato in kako se uporablja?

doma večkrat premalo podpore. Razumljivo je, da se pri nas ne da čez noč odpraviti žalostna dedščina preteklosti. Vsekakor pa morajo imeti naši starši več pravega odnosa do gojitve materinega jezika.

V diskusiji se je oglasilo nekaj staršev. Ožigosalj so malomarni odnos nekaterih do slovenskega jezika in knjige. Zanimala jih je tudi poklicna usmeritev in možnost nadaljevanja študija njihovih otrok. Z zadovoljstvom so starši sprejeli na znanje, kaj vse nudi danes ljudska oblast za izobrazbo in napredek mladine. Noben talent se ne sme zgubiti. Vsakdo, ki ima voljo in veselje do višje izobrazbe, najde polno razumevanje. Kdor pošteno dokaže, da ne zmore plačila, mu ljudska oblast priskoči na pomoč s stipendijami in drugimi podporami.

Kdor bi se hotel usmeriti v strokovni poklic, ima možnost predvsem v Portorožu na učiteljsko in v Firanu v Pomorskem tehnikumu. Ravno ti dve šoli pričakujeta večji dotok dijakov iz slovenske Istre.

Velikokrat pa danes starši grešijo proti lastnim otrokom, ko jih zaradi trenutnih malenkostnih težav, ali ker jim nudijo ljudski odbori in druge ustanove takojšnjo zaposlitev, jemljejo iz šole. Zavedati se moramo, da bo zahteval čas v nadaljnjem razvoju našega gospodarstva in kulturnega življenja vedno bolj splošno in strokovno solidno podkovanih ljudi.

ZA NAS PLAN POTREBUJEMO SE MNOGO DELOVNE SILE

Istrani, volili bomo!

Odkar sem prišel med vas, iz dneva v dan bolj spoznavam vaše navade, vaše življenje, vaše delo in uspehe, občutim, kako globoko vrzel je bil napravil fašizem v kratki dobi četrto stoletja. Mislim vrzel v vaše narodno telo. Se so vidni in otipljivi sledovi povsod: v jeziku, pisavi in navadah. Nič čudnega. Vso silo raznarodovanja je bil uporabil fašizem, da bi iz nas izrinil vse, kar je bilo slovenskega, vse kar je bilo lepega, vse kar je bilo plemenitega. Zato mu je šlo, da bi iz vas napravil samo poslušno delovno orodje — janičarje XX. stoletja — renegate svojega rodu. Tu pa tam, v tej ali oni vasi mu je to tudi uspelo. Našel je med prebivalci vasi posameznike, ki so se prodali za nagrado kake službe in za puhlo pohvalo kakega črnosrajčnega oblastnika. Samo velika zavednost in še večja vztrajnost je skozi vso dobo fašizma očuvala jezik, navade in običaje.

Ker že govorim o volitvah, ne morem kaj, da se ne bi spomnil na volitve, ki so jih bili pripravili Marežgani leta 1922. To je edinstven primer največje politične zavednosti in obrambe narodnostnih pravic, ki jih je pokazalo ljudstvo

podeželja v zgodovini Istre. Vse zastraševalne in teroristične priprave od strani fašistov, ki so hoteli že naprej zagotoviti zmago svoje stranke, niso odvrnile zavednih Marežganov od volitev. Hoteli so pokazati fašistom, kako odločno je naše ljudstvo, kadar je treba braniti pravico svobodnega izražanja.

Ko sem leta 1946 prvič prišel v Istro, je bila moja prva pot v Marežge. Hotel sem sponati vsaj nekaj tistih tovarišev, ki so na fašiste napravili — prvi partizanski juriš s kamenjem. Dobil sem brata Skergata in še nekaj drugih. Ko sem povedal namen mojega obiska, so se jima zaiskrile oči v prav takem navdušenju, kot takrat, ko so planili s kamenjem na oborožene fašiste in jih nekaj pobili, nekaj pa ranili.

»Ni uspelo fašistom, da bi bili oskrumili s svojo navzočnostjo našo rdečo zastavo in volivno dvonogo,« so mi z velikim zanosom in ponosom povedeli.

Istrani, volili bomo!

Besede tovarišev iz Marežg naj veljajo tudi danes. Ne sme uspeti nasprotnikom iz Trsta, da bi na dan 16. aprila imeli kakšno zadušče

in zastav z rdečo zvezdo. To bi bila žalitev vseh padlih borcev, žalitev vsega vašega trpljenja skozi dolgih 25 let in še v štiriletni narodno osvobodilni borbi.

Ali ste slišali kakšen volivni program je te dni izvedla takozvana socialistična stranka? Človek ne ve, ali bi se smejal ali krolital. Obje bi bilo še premalo, da bi dovolj podčrtal zaostalost ali pa trmasto zakoreninjenost teh »socialistov« v tiste nekdanje stare čase, katere smo tako odločno zabrisali, da se ne bodo nikoli več vrnili.

Da, nikoli več se ne bodo vrnili! V Istri je danes tako drugačno, ozračje, da ni več prostora za nobene vrste spekulacije. Samo malo naj se ogledajo okoli sebe, pa bodo videli kako je to re:

En sam primer. V Kopru je bila prav te dni pokrita slovensko italijanska osnovna šola na meju, kjer so bili v času še pred fašistične Italije trdnjavski zapori za vse tiste ljudi, ki so imeli radi svobodo in svobodnomiselne ljudi. V tej šoli bodo dobivali otroci obeh narodnosti tista prava napotila za napredno življenjsko pot, ki je v današnjem velikem razvoju potrebna, in katere si tudi želijo.

Kako so z navdušenjem rušili zapore bivši partizani in tudi tisti tovariši, ki so trpel v temnih celicah debelih zidov.

Na volivnem proglasu »socialistov« čitamo, da bo branila italijanstvo pred laži-komunisti. Če mislijo s tem, da italijanski učenci ne bodo obiskovali italijanskih šol, ki so pod ljudsko oblastjo postale res demokratične, tedaj so se pokazali res prave »socialiste«. Se bi jim bilo zelo po godu, da bi se v šolah učilo tiste poslušnosti in pokorščine do grofov, markizov, kavalirjev, plemenitašev kot nekdanj.

Istrani, volili bomo!

Zakaj in za koga bomo volili? Zato, da bo za naprej zrastle še več zadrugh domov, takih kot so v Smarjah, Marežgah, pri Pobegih-Cežarjih, v Vanganelu, v Bujah, Materadi in še drugje, da bo zrastle še več takih šol kot so v Momjanu, Kaštelu, Izoli, Smarjah in drugod. In bomo volili zato, da bo delo obnove in izboljšanje življenja šlo še hitreje naprej. Pa še zato, da bomo našo ljudsko oblast še bolj utrdili in razširili, da bomo ustanovili še več obdelovalnih in drugih zadrug, ki nam bodo pomagale še hitreje razvijati naše gospodarstvo. Volili bomo tudi zato, da bomo slovensko italijansko bratstvo še bolj razširili. Pa še zato bomo volili, da ne bo več treba poslušati besed, ki sem jih prav te dni slišal pri Sv. Petru od tovariša, ki je dejal: »Mi ne moremo tako govoriti, kot piše v knjigi ali časopisu, ker so nam bili vzeli vse.« To je obtožba tudi vsem tistim, ki mešetarijo okoli imperialistov in mislijo, da jim bodo ti kaj dali zlepa.

Istrani, volili bomo!

Ne bi povedal vseh vzrokov zakaj bomo volili, če bi tega izpustil. Zato bomo volili, da se ne povrne nikoli več dan 2. oktobra 1943, ko so nacifašisti pogнали čez vso Istro svoj jekleno-železni vojni stroj, da bi očistili to ozemlje od upornih banditov. Gorele so takrat vaše vasi Popretre, Kubed, Gabrovica in posamezne hiše pri sv. Antonu, Pobegih, Fradah in še drugod, padali so borci in aktivisti. Tega ne boste ne vi in tudi ne mi nikoli pozabili. Ne bo pozabljeno od čigavimi krogami so padali najbližji. Prav zato bomo volili, ker so nam vsi padli heroji še prav tako v živem spominu kot takrat, ko smo jih zbirali vse razmesarjene po gimovju. Z volitvami bomo tudi odločno povedali, da ne bomo nikdar in nikomur več dopustili, da bi na katerikoli način motil našo veliko izgradnjo naš veliki napredek, našo svobodo, ki nam je luč v še večje in lepše dni.

To je naš borbeno-revolucionarni program in je prav, da vsi vedo zanj.

Zato bomo 16. aprila vsi volili za kandidate Slovensko-italijanske Ljudske Fronte! Ogarev

Ljudska demokracija ne pozna pred volitvami lažnjivih obljub, ona prikazuje le resnico

Z orožjem in solzilnimi bombami nad delavce v Italiji

V zadnjih dneh je po vsem svetu mnogo govora o krvavih spopadih med delavci in policijo predvsem v Italiji in še v nekaterih drugih zapadnih kapitalističnih državah. Industrijski in kmetijski delavci, pa tudi kmetje brez zemlje se nahajajo v obupnem položaju in na množicnih demonstracijah in manifestacijah terjajo svoje pravice. Lažni kruha in dela se delavci usujejo na trge in ceste kljub strahotnemu terorju, kmetje brez zemlje pa zasedajo neobdelana zemljišča veleposestnikov. Kapitalisti pošiljajo proti njim svoje s strelnim orožjem in plinskimi bombami oborožene krvinike.

V Bisacquinu na Siciliji je neka skupina kmetov brez zemlje zasedla neobdelano veleposestniško zemljišče. Ko so se ti delavci nekega večera vračali s dela na tem zemljišču, so jih v zasedi pričakovali orožniki-karabinieri. V krvavem spopadu je bilo nekaj kmetov težko ranjenih, štirideset pa zaprtih.

V Torre dei Passeri (Pescara) so brezposelni pričeli s delom pri gradnji in obnovi cest. Napadla jih je policija s solznimi bombami in pendreki. Na mestu je ostalo več ranjenih, 131 delavcev pa so zaprli.

V Nicastro (Catanaro) je 200 orožnikov karabinerjev napadlo skupino 500 delavcev, ki so oili s svojimi družinami namenjeni na delo neobdelanih veleposestniških zemljišč. Pri tem so orožniki uporabljali bajonete in težko ranili devet delavcev. Mnogi drugi delavci pa so bili aretirani.

Številne demonstracije proti fašizmu so bile v Trevisu, v Ferrari, Bresciji, v Bari in v nekaterih drugih krajih. Delavci so protestirali proti odkritim fašističnim manifestacijam organizacije MSI. Policija je tudi tokrat nastopala kruto in zaščitila fašiste.

V Gallipoli so tudi brezposelni pričeli s delom na polju. Policija je aretirala 5 brezposelnih. V Iripinia (Avellino) pa je bilo po policiji aretiranih 70 delavcev.

Dne 14. marca so delavci tovarne bređa v Porto Marghera demonstrirali ker že pet mesecev niso prejeli plače. Policija je proti njim uporabila brzostrelke in tako težko ranila 7 delavcev, 2 pa sta v smrtni nevarnosti.

Kmetje brez zemlje v okolici Cagliari in drugih krajev Sardinije, ki so bili že več kot leto dni brez dela, so zasedli neobdelano zemljo. Tudi njih je policija kruto naskočila in 300 kmetov odpeljala v zapor.

V Palmi (Calabria) je policija napadla skupino težakov, nekatere je ranila ostale pa odpeljala v zapor.

V Elempelli (Chietti) je policija začela streljati na skupino delavcev samo zaradi tega ker so začeli z javnimi deli, za katere se občina ni hotela brigati. Ubili so enega delavca, več drugih pa ranili. Zaradi tega dogodka je bila proglašena dvajsturna stavka po vsej Italiji.

Pretekli teden je italijanska policija uporabila orožje in solzilni plin, da bi razgnala demonstracije industrijskih delavcev v Turinu, ki so zapustili delo, da bi protestirali proti vedno močnejšemu delovanju neofašističnega gibanja »Movimento sociale italiano«. Zadnje dni so pristaši tega gibanja organizirali več napadov toda policija jih ni preganjala. Pri tem napadu je bilo ranjenih in aretiranih več delavcev.

Val protestnih stavk in demonstracij se nadaljuje po vsej Italiji. Popolnoma je bilo ustavljeno delo

v štirih pokrajinah. Vse stavke so razglasili iz protesta proti policijskim napadom na delavce, postavljanjem delavcev pred sodišče in proti poskusom, da bi gospodarske zahteve delavcev ter njihovo borbo s silo zadušili.

V pokrajini Cagliari so razglasili splošno stavko. V tej pokrajini so aretirali nad 300 ljudi, med njimi tudi dva poslanca avtonomne skupščine na Sardiniji, sekretarja socialistične stranke za Sardinijo in večje število krajevnih sindikalnih voditeljev. Na hitro roko so obsodili 54 delavcev. Splošna stavka je bila razglašena tudi v pokrajini Chieti, kjer je policija aretirala 133 delavcev. Zvečer je prišlo do novih spopadov s policijo, ko je poskušala razbiti delavske demonstracije v Torre dei Passeri. Zaradi podobnih policijskih akcij so stavke razglasili tudi v pokrajinah Pescara in Grosseto. Delavci oljane Lucatti v Tržiču še danes upravljajo podjetje, ki so ga prevzeli pred mesecem dni, zato ker so lastniki nameravali

zapreti podjetje, delavce pa odpustiti. Pri tem uživajo delavci vsestransko moralno in gmotno podporo prebivalstva Tržiča in vse gorške pokrajine. Notranji minister Scelba pa izjavlja, da vlada ne bo mogla več trpeti teh demonstracij in stavk. Vlada bo najodločneje uporabila vse določbe veljavnih zakonov za obrambo »demokracije« reda v državi in bo v ta namen še okrepila policijske oddelke.

Ob teh dogodkih se mora globoko zamisliti vsak delovni človek kajti tudi pri nas so še nekateri, ki si želijo povratek na staro, ki želijo da bi se tudi v Istro vrnili fašistični krvniki. To sicer ne priznavajo odkrito. Svoje namene skrivajo za najrazličnejši lažmi in obljubami. Pravijo, da hočejo enotnost tržaškega ozemlja, da hočejo ukiniti blokove, da hočejo normalizirati življenje v naši coni, da hočejo svobodo konkurence v gospodarstvu in trgovini. Vedeti pa moramo, da se za njihovimi lažmi in obljubami skriva fašistični krvnik.

Brezposelni posedajo po hišnih pragovih — vsakodnevna slika iz Trsta

Kako teče „Sveto leto“

Minila sta že dva meseca Svetega leta. Rim je obiskalo že okrog 850.000 domačih in tujih romarjev. Toda ta številka ne predstavlja niti ene tretjine pričakovanih romarjev. Toda kljub temu je Vatikanu prineslo Sveto leto že lepe dobičke. Dosedaj so v Italiji prodali že nad tri milijone posebnih objav za romarje. V inozemstvu pa so jih prodali že nad 10 milijonov. Vsaka objava stane 500 lir, v inozemstvu pa dva dolarja. Tako je Vatikan samo pri prodaji teh objav spravil v svoj nenasični žep čistih 20 milijonov dolarjev, ali milijardo in pol lir.

Poleg cerkve Sv. Petra v Rimu so odprli posebno menjalnico denarja, v kateri lahko inozemski romarji zamenjajo svoje dolare po prostem tečaju, ki je večji od uradnega. Računa se, da je na ta način italijanska država oškodovana za nad pol milijarde lir. V tem kratkem času je Vatikan dobil na račun prenočišč v hotelih, ki so v njegovi upravi, nad 6 milijonov dolarjev. Od privoza ameriških romarjev z avioni pa je zaslužil prav tako lepe denarce. Osnovali so posebno vatikansko zrakoplovno agencijo, ki bo prevažala potnike tudi potem, ki bo »Sveto leto« že minulo. Isto je tudi z pomorskimi družbami, pri katerih je samo za prospekte in reklamo zaslužil Vatikan nad 7 in pol mi-

lijonov dolarjev. Sedaj so naročili deset novih prekoceanskih ladij iz Amerike. V ulici Conciliazione, ki vodi proti cerkvi Sv. Petra so odprli 16 vatikanskih trgovin, ki so v dveh mesecih imele za 15 milijonov lir prometa. V istem času so prodali za 8 milijonov lir specijalnih cigaret »Sveto leto«, ki so monopol Vatikana.

Poleg te čisto trgovske strani »Svetega leta« predstavlja to leto tudi koristno sredstvo za uresničenje političnih in drugih zakulisnih manevrov katoliške cerkve v njeni mednarodni politiki. Tako se mudi v Rimu med 82 kardinali - romarji iz vseh mogočih držav sveta tudi newyorški kardinal Spellman. Ob molitvah in postu tudi mnogo razpravljajo o povratku belgijskega kralja Leopolda na prestol, o političnih vprašanjih med Ameriko in Vatikanom, o Nemčiji. Gotovo niso izpustili vprašanja Trsta in jugoslovanske cone, za katero se ravno vatikanski gospodarji tako zelo boje. Brigajo naj se raje za svoje »Sveto leto« in za dobičke, ki jih jim bo to leto prineslo. Naše ljudstvo, ki si na čelu s svojo ljudsko oblastjo pod jugoslovansko upravo ostvarja boljše življenje in koraka v socializem, pa naj pustijo pri miru,

SPLOSNA STAVKA V BRUXELLES-U

Sindikalna organizacija kovinskih delavcev Belgije je izjavila, da se bo pričela splošna stavka. Čeprav še ni bil določen datum začetka stavke je deset tisoč delavcev bruxelskih tovarn danes prenehalo s delom. Delo je zapustilo tudi uradništvo mestne občine. Stavka se vrši v znak protesta proti morebitni vrnitvi bivšega kralja na prestol in bo trajala 24 ur.

600 JAPONSKIH POLICISTOV NAPADLO TISOČ KOREJCEV

Policija v Tokiju je napadla poslopje korejske komunistične zveze, ki je bila prepovedana. Ko so se korejci temu napadu uprli se je razvila prava poulična borba. Korejci so se borili s kamni in drugim primitivnim orožjem medtem ko je policija uporabljala orožje. Nad sto korejcev je bilo ranjenih, dva izmed njih pa se borita s smrtjo. Policija je aretirala 125 korejcev ter postavila barikade i nbočečo žico okoli omenjenega poslopja. Napadenim korejcem so prihiteli na pomoč tudi njihovi tovariši iz Jokohame.

V SAJGONU SI PRICELI S STAVKO UCENCI VSEH DRŽAVNIH IN PRIVATNIH SOL

V znak protesta proti nasilju policije proti študentom v Sajgonu so pričeli s stavko na vseh šolah. Policija je ubila dva stavkujoča, več drugih pa ranila.

V Sajgonu so bile tudi demonstracije proti ameriški vojaški pomoči reakcionarnemu režimu Bao-Daja. V demonstracijah je sodelovalo približno 4.000 delavcev in študentov. Demonstranti so formirali povorko in poskušali prodreti do pristanišča, v katerem sta bili dve ameriški torpedovki. Vietnamska policija je bila prisiljena da pokliče na pomoč francoske kolonialne čete.

Demonstranti so nosili vietnamske zastave in glasno protestirali proti ameriški vojaški pomoči, proti vladi in vzklikali HO-CI-MINH-u. Uničili so tudi francoske in ameriške zastave na katere so naleteli. Aretiranih je bilo več demonstrantov.

Koroški Slovenci 'so za enotnost'

Občinske volitve so dokazale, da bodo Slovenci na Koroškem lahko dobili svoje pravice samo tedaj, če bodo enotni. Kmetje in delavci Slovenske Koroške - pravi časopis - so navdušeno sprejeli poziv Demokratične fronte k enotnemu nastopu na občinskih volitvah, ker imajo skušnjaje iz novembrskih parlamentarnih volitev. Na občinskih volitvah navzlic negativnemu stališču dela vodstva krščanske ljudske stranke slovenski narod na Koroškem bo do kazal, da ne želi razcepljenosti. V večini občin, kjer je demokratična fronta delovnega ljudstva dosegla enotnost, je izšel slovenski narod iz volitev močnejši in si zagotovil svoje predstavnike v občinskih odborih.

STANJE SOLSTVA V ITALIJI

V Italiji je danes 12 odst. manj osnovnih šol kot jih je bilo takoj po vojni. V Italiji je 23.000 osnovnih šol, ki jih obiskuje 4.500.000 učencev. Takoj po vojni je bilo 27.000 osnovnih šol z nad 5.000.000 dijakov. Znižanje državnih osnovnih šol zahteva predvsem demokratična vlada. Danes je v Italiji 8.000 privatnih šol s približno 1.000.000 dijakov.

BLAGO SE BO V ANGLIJI PODRAŽILO

V Angliji se bo koncem marca večina bombažnih in tekstilnih tkanin za domače potrebe podražilo za 5 do 10 odst. Zvišale se bodo cene tudi raznim tekstilnim izdelkom.

Kako preganjajo naše brate v Italiji

V Jugoslaviji imajo Italijani številne šole, prav tako je mnogo italijanskih šol ali pa vsaj razredov, v katerih poučujejo v italijanščini. V naši coni v Baredih je samo 9 italijanskih otrok, toda imajo svojo šolo. To je samo en primer od nešteti primerov, kakšno svobodo uživajo Italijani v slovenski Istri. Toda pogledimo čez mejo, v Italijo, kako tam ravna slovensko narodno manjšino. Italijanske oblasti hočejo v videmski in gorški pokrajini, kjer prebivajo Beneški Slovenci, prikriti pred svetom svojo raznarodovalno politiko napram Slovincem v Italiji, zato se poslužujejo raznih fašističnih in šovinističnih strank ter strahovito napadajo Jugoslaviijo. V italijanskem parlamentu in senatu se oglašajo stari preizkušeni imperalisti, kakor Orlando, ki v svojih govorih, polnih klevet na račun Jugoslavije, trepečejo o usodi italijanske manjšine na Reki in v Istri, prav posebno pa še v naši coni. Če le more, bruha vse italijansko časopisje strup proti Jugoslaviji, prav posebno pa še proti naši ljudski oblasti.

Po mirovni pogodbi z Italijo je ostalo izven naših meja okoli 80.000 kompaktno naseljenih Slovincem na Goriškem in v Beneški Sloveniji. Ti naši bratje so padli v novo gorje, ponovno jih tlačijo in za njih so nastopili še hujši časi kot so bili pod Mussolinijem. Največjo ofenzivo pa vodijo italijanske oblasti proti slovenskemu šolstvu.

Na Svobodnem tržaškem ozemlju je 107 osnovnošolskih razredov, slovenskih učencev pa je 3790, učiteljev pa 225. Od teh je le 58 učiteljev članov Osvobodilne fronte, 97 učiteljev pa je izrazito belogardistov. Kako naj ti ljudje potem vzgajajo slovensko mladino. Vodstvo slovenske šole na Goriškem pa je v rokah nekdanjega italijanskega fašista. V slovenskih vaseh naseljujejo italijanske begunce fašiste in tako potiskajo v lovske razrede italijanske otroke. V Tržiču, Krmini, Ločniku in drugih narodnostno mešanih krajih hočejo popolnoma uničiti slovensko šolo. Nad 100 dijakov so vrgli iz slovenskih šol pod pretvezo, da so njihovi starši optirali za italijansko državljanstvo in da so s tem izrekli, da so Italijani. V Beneški Sloveniji ni nobene slovenske šole, čeprav je vse tamkajšnje ljudstvo slovensko in govori svoj materni jezik. Ista usoda je začela naše brate v Kanalski dolini. V Benečiji preganjajo predstavnike Beneških Slovinccev, jih zapirajo, sodijo in mečejo v ječo. Večim zavednim Slovincem in bivšim partizanom so zažgali hiše. Slovenskega delavca mečejo iz tovarne, na njegovo mesto pa nameščajo italijanske begunce — bivše fašiste.

Na vse načine pritiskajo kmete, slovenske obrtnike in trgovce, da jim iz dneva v dan onemogočajo že tako težko gospodarsko stanje in jih silijo v gospodarsko propast. Slovenec ne more postati obrtnik, Slovincem ne dovolijo, da bi imeli lastne tiskarne, ne dajo jim prostorov za dijaške domove, otroške vrte, dvorane itd., skratka Slovence v Italiji preganjajo na vsakem koraku in ob vsaki priliki. Zadnji čas se je pridružila tej šovinistični gonj tudi komunistična partija Italije, ki hoče na vsak način razbiti enotnost Slovinccev. Vidite, takšno stanje bi bilo lahko danes tudi pri nas, če se ne bi za našo usodo pobrigali naši jugoslovanski bratje. Skupno z njimi smo si priborili svojo ljudsko oblast, svobodo in kruh.

NA VOLITVE ZA ZMAGO SOCIALIZMA

Tehnika ljudstvu

Reakcijski motorji

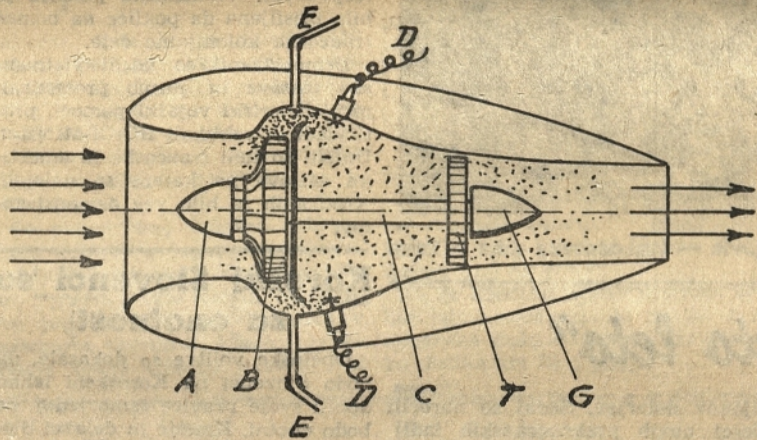
Pojava reakcijskih motorjev v letalstvu, je v zadnjih časih vzbujala veliko zanimanja med ljudmi. Letalska tehnika je danes v dobi velikega razvitka, v dobi ki bo gotovo označena kot najrevolucionarnejša. Ta ogromen napredek v letalstvu pa gre predvsem za dosego velikih hitrosti, ki so bile pred nekaj leti nedosegljive. Glavna zasluga za te uspehe pripada motorjem na reakcijski pogon. Predno bi si ogledali novo pogonsko sredstvo, bi objasnili zakaj niso mogli današnji

Problem dosege velikih hitrosti so konstruktorji rešili s tem, da so eksplozivne motorje z elisami zamenjali v tovorni letal »Caproni« vendar ni dosegel zaželenih hitrosti (dosegel je komaj 300 km na uro) in potrošil veliko množino goriva. Sedaj bi si ogledali princip delovanja reakcijskega motorja: Ta motor v glavnem predstavlja valj v katerem se razvijajo goreči plini, ki so v bistvu podobni onim v eksplozivnem motorju, le s to razliko, da ti plini strujajo na prostem namesto v cilindru,

emveč predvsem reakcijska sila. V valj prihaja skozi prednjo odprtino zrak s katerim se v segrevalni celici dovaja tekoče gorivo, ki ga vžiga sveča, ta mešanica plinov in zraka eksplodirajo in pritiskajo skozi zadnjo odprtino na prosto ter istočasno poganjajo valj proti smeri tokov plinov. To je v glavnem osnovno delovanje reakcijskega motorja in sedaj si ogledimo motor v celoti: V sprednji odprtini valja vidimo zračno turbino in prav tako pri zadnji odprtini. Sprožilni motorček, ki se nahaja v prednji odprtini poganja zračno turbino. Kakor hitro se turbina vrti, žene sama kompresor in sprožilni motorček se ustavi. Plini, ki strujajo zadaj, poganjajo valj neopnehom naprej s tem ženejo letalo z veliko brzino naprej.

Prednost reakcijskih motorjev je v tem, da se jih lahko hitreje gradi kot motorje na eksplozivni pogon. V velikih višinah, kjer je temperatura nizka postaja ekonomičnejši, to se pravi, da porabi manj goriva. Gorivo je sestavljeno v glavnem iz petroleja. Prednost reakcijskih motorjev je tudi v tem da so polovico manjši ter s tem tudi lažji in nje govori deli se dajo lažje nadomestiti. Če bodo konstruktorji rešili problem upora ki je še vedno velik, posebno pri avionih, ki letajo s hitrostjo zvoka bomo lahko dosegli hitrost od 2000 do 2550 km na uro toda pri tej hitrosti se bodo motorji preveč segrevali radi velikega trenja z zrakom, kar bodo morali dobiti konstruktorji reševati.

Okrožni letalski inštruktor
BARRILE VINKO

a — sprožilni motorček
b — zračni kompresor
c — vžigalje
d — skupno vreteno

e — dovod goriva
f — turbina
g — stožec

FIZKULTURA

ODRED premagal PROLETERJA

Proti vsakemu pričakovanju, je v nedeljski prijateljski nogometni tekmi v Kopru bilo domače moštvo Proleter premagano od ljubljanskega Odreda II., ki je s svojo lepo in tehnično dovršeno igro, zaslužil zmago, čeprav je morda razmerje v golih previsoko.

K poteku tekme ni potreben komentar, kajti že samo razmerje 8:1 v korist Odreda nam pove, da je med obema moštvoma velika razlika v oabljanju nogometne tehnike. V opravičilo našega moštva lahko rečemo samo to, da je bila postava Odreda ojačena s štirimi igralci prvega moštva, med tem ko so manjkali Proleterju trije najboljši igralci.

Da bo Proleter v bodočih tekmah v I ligi za prvenstvo Slovenije dostojno zastopal našo cono, je potre-

no, da takoj resno prične z rednim treningom, da bo moštvo imelo večjo povezovalno, ki je mogoča le z bolj-šim medsebojnim spoznavanjem.

Dober nastop mladincev PROLETERJA

Mladinski tim Proleterja je odigral v nedeljo v Ljubljani tekmo proti mladinskemu moštvu Slovena. S tem nastopom je naše mladinsko moštvo doseglo drugi uspeh v mladinskem prvenstvu Slovenije.

Moštvo Proleterja je nastopilo v sledeči postavi: Pugliese, Santin, Lenarduzzi, Degrassi, Gelise, Giordano, Doz, Ravasini, Depase, Delise Giovanni, Gustinčič in Pianella.

V prvi polovici prvega polčasa so ljubljanski mladinci bili v premoči ter stalno napadali našo obrambo, ki pa je, kljub mnogim resnim nevarnostim dobro kljubovala napadom. V teh prvih 15 minutah se

je prav posebno izkazal vratar Pugliese, katerega je zaradi poguma, ljubljanska publika mnogokrat nagradila s ploskanjem. Proti koncu prvega polčasa, so že naši prešli v protinapad, katerega pa niso znali izkoristiti, tako da se do odmora stanje ni spremenilo.

Po odmoru se je takoj videlo, da imajo naši resne izgleda za zmago. To so tudi dosegli. Po lepo kombinaciji v 15. minuti, pri kateri je sodeloval celotni naval Proleterja, je žogo dobil Delisi, ki jo je neubranljivo poslal v mrežo. Ni minulo še deset minut ko so naši dosegli drugi gol, tokrat po zaslugi desnega krilca Pianelle.

Videlo se je, da našim mladincem še primanjkuje treninga, ker so bili po končani tekmi zelo utrujeni, zato je naloga trenerja, da polaga čim večjo pažnjo temu moštvu, ki se bo z malenkostnimi spremembami prav gotovo dostojno plasiral v lestvico mladinskega prvenstva Slovenije.

P. S.

Motociklistične dirke za prvenstvo Istrskega okrožja

Okrožni odbor Ljudske tehnike za okrožje Koper prireja tekmo za motociklistično prvenstvo okrožja Koper, ki bo 2. aprila 1950 v okviru splošne akcije Ljudske tehnike v Kopru.

Predpisi:

Tekmovanje se bo odvijalo po pravilniku za cestne dirke FICM in v skladu s temi prepozicijami.

Opis:

Tekma je brzinska in se bo vršila na krožni cestni progi v dolžini 45 km. Proga se nahaja na STO-ju in poteka od Kopra na Smarje-Sečovelje-Sv. Lucija-Portorož mimo Pirana in skozi Izolo v Koper. Ob priliki treninga in tekme bo proga zaprta.

Cas prireditve:

Tekma bo pričela 2. aprila 1950 ob 15.30 uri in bo končala okrog 17. ure. V tem času bodo startale vse spodaj naznačene kategorije.

Obvezen trening bo 1. aprila ob 16 uri. Ogled proge za vozače, ki proge ne poznajo, bo v petek 31. marca popoldne in v soboto 1. aprila dopoldne.

Pravica do tekmovanja:

Pravico do tekmovanja imajo člani Ljudske tehnike STO in člani avtomobilsko-motociklistične zveze Slovenije, ki so bili vabljani ter se izkažejo z vabilom.

Vse prijave morajo biti predložene prireditelju do 28. marca 1950 na naslov: Okrožni odbor Ljudske tehnike v Kopru (pri okrožnem odboru Sindikatov).

PREDPISI ZA TEKMOVALCE

Vozači so lahko moški ali ženske in morajo doživeti 18. leto starosti. Pred treningom in tekmo bodo vozači obvezno zdravniško pregledani. Tekmovalci, ki ne bodo popolnoma zdravi, ne bodo pripuščeni k tekmovanju.

Oprema:

Vsak vozač in sovozač mora imeti zaščitno čelado in po možnosti kožnato obleko.

Zavarovanje:

Vsi vozači morajo biti zavarovani in morajo predložiti o priliki tehničnega pregleda police o zavarovanju.

Prvi praznik Ljudske tehnike

V počastitev volitev na našem ozemlju prireja Okrožni odbor Ljudske tehnike dne 2. aprila »Prvi praznik Ljudske tehnike« v Kopru.

Program prireditve bo sledeč:

1. Cestno motociklistično prvenstvo Ljudske tehnike, kjer bo omogočeno gledalcem seznaniti se s tehniko vožnje, kajti proga, ki poteka iz Kopra skozi Smarje, Sečovelje, Portorož, na Belikriž, na Strunjan, Izolo v Koper, je izredno težka in zahteva veliko tehnično sposobnost vozača. Nastopilo bo okrog 50 vozačev in bo težka borba za prvo mesto. Pri prireditvi bodo sodelovali tudi člani LT iz Slovenije. Vabljeni vsi vozači! Propozicije objavljamo ločeno.

2. Tekmovanje letalskih modelov. Tukaj se bodo pomerili naši modelarji, čigar model bo najlepše jadriral in najdlje ostal v zraku.

Nastopali bodo tudi modeli z mikro motorčki pod imenom »U kontrolci«, ki razvijajo brzino tudi do 90 in še več kilometrov na uro. Na to točko je še posebno treba opozoriti našo šolsko mladino, naj si ogleda modele.

3. Tekmovanje s kajaki. Nastopajo eno in dvosedi ter moške in ženske ekipe. Važnost kajakaštva je poleg športnega razvedrila tudi v tem, ker čolne člani LT sami konstruirajo in gradijo. Nadalje pa moramo začeti s to lepo panogo veslanja tudi na morju.

Trening:

Uspehi bodo objavljeni 2. aprila ob 20. uri v Sv. Nikolaju, kjer se bodo zbrali po prireditvi vsi sodelavci akcije Ljudske tehnike.

Verifikacija in končni pregled:

Tehnični pregled:

Tehnični pregled vseh strojev bo vršila tehnična komisija v soboto 1. aprila med 13. in 15. uro v parku. Tehničnemu pregledu morajo prisostvovati vsi vozači in sovozači v popolni opremljeni in s potrebnimi listinami.

TEKMOVANJE

Tekmovalci morajo biti zbrani v parku eno uro pred pričetkom tekmovanja. Startno mesto se bo določilo po izžrebanih številkah. Zrebanje bo za vse skupine istočasno, vendar za vsako skupino posebej.

Start:

Start bo v gruči in po skupinah. Vrstni red odhoda bo sledeči: Kot prva bo startala skupina 135 ccm, v presledku 10 minut skupina 250 ccm, nato 350 ccm, v presledku 5 minut in 500 ter nad 500 ccm v presledku 5 minut. Vsi motocikli s prikolicami odhajajo 10 minut za skupino 500 ccm.

Deset minut pred startom prve skupine morajo biti stroji vseh motorjev v mirujočem stanju. Vozači pripeljejo na start ugasnjene motorje in jih ne smejo startati do znaka odhoda. Start bo z ugasnitimi motorji in se mora izvršiti brez tuje pomoči. Znak za start bo zamah z zeleno zastavo.

Znaki:

Pri tekmovanju se bodo uporabljali mednarodni cestno prometni znaki in zastave. Vozači se morajo brezpogojno ravnati po teh znakih. Pomen zastav je: Zelena zastava pomeni odhod. Rdeča zastava pomeni obvezno zaustavljanje. Rumena zastava pomeni nevarnost — zmanjšati brzino, zelena zastava pomeni prosto pot, modra zastava pomeni odstraniti se na levo ali na desno, črna-bela karirana zastava pa pomeni zaključek tekme.

Prireditelj si pridržuje pravico spremembe teh določb.

Okrožni odbor Ljudske tehnike

4. Fotoamaterska razstava. Ta nam bo jasen in dokumentiran dokaz naporov delovnega ljudstva Jugoslavije v borbi za izgradnjo socializma ter prikaz dela in uspehov organizacije Ljudske tehnike.

5. Istočasno bo spuščanje brodar-skih modelov v pristanišču. Modelarstvo pri nas ni v zadostni meri razvito, je pa zelo važno in predpogoj za vse nadaljnje večje gradnje plovnih objektov.

Prireditelj se bo pričela v soboto Ob 16. uri obvezni trening cestno motociklističnega prvenstva na omenjeni progi;

ob 16. uri in pol otvoritev fotoamaterske razstave v mestnem muzeju.

Nedelja: ob 8. uri povorka članov LT po mestu, ob 8.30 pozdravni govor na trgu maršala Tita; ob 9. uri začetek kajak tekmovanja v pristanišču S. Pieri ter spuščanje brodar-skih modelov;

ob 9.30 začetek tekmovanja letalskih modelov na vojaškem vežbališču, nasproti športnega igrišča; ob 15.30 začetek cestno motociklističnega prvenstva. Start in cilj v Semedeli pred »Adriko«; ob 18. razdeljevanje nagrad v Sv. Nikolaju in prosta zabava za ljubitelje LT.

K sodelovanju vabljeni vsi! Nadalje sporočamo, da se sprejemajo prijave v vse panoge LT dneвно od 8. ure v prostorih Okrožnega Odbora LT v zgradbi Okrožnega odbora Enotnih sindikatov.